

T. C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ALDATMA EĞİLİMİ İLE PARTNER SOSYOTELİZMİ VE AŞKA İLİŞKİN
TUTUMLAR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZGE PİŞKET

DANIŞMAN
PROF. DR. EYÜP ÇELİK

TEMMUZ 2024

T. C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ALDATMA EĞİLİMİ İLE PARTNER SOSYOTELİZMİ VE AŞKA İLİŞKİN
TUTUMLAR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZGE PİŞKET

DANIŞMAN
PROF. DR. EYÜP ÇELİK

TEMMUZ 2024

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak

sunmadığımı beyan ederim.

Özge PİŞKET

ÖN SÖZ

Yüksek lisans sürecim boyunca bilgisiyle ve yönlendirmeleriyle yanımda olan ve benden desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. Eyüp ÇELİK'e teşekkürlerimi sunuyorum. Tez savunma jürisinde yer alan Doç. Dr. Betül DÜŞÜNCELİ ve Dr. Öğr. Üyesi Lokman KOÇAK'a tezime sundukları değerli katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Hayatımın her anında desteğini hissettiğim bu süreçte de yanımda olan babama, anneme, kardeşlerime çok teşekkür ederim. Ayrıca tez sürecim boyunca benden desteğini esirgemeyen tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

ALDATMA EĞİLİMİ İLE PARTNER SOSYOTELİZMİ VE AŞKA İLİŞKİN TUTUMLAR ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Özge PİŞKET, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Eyüp ÇELİK

Sakarya Üniversitesi, 2024.

Araştırmanın amacı aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubu yaşları 20 ile 63 arasında olan 359 evli bireyden oluşmaktadır. Çalışmada verilerin toplanması amacıyla Aldatma Eğilimi Ölçeği, Partner Sosyotelizm Ölçeği ve Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form kullanılmıştır. Çalışma kapsamında aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiler Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Partner sosyotelizminin ve aşka ilişkin tutumların aldatma eğilimini yordayıp yordamadığı regresyon analizi ile belirlenmiştir. Ayrıca aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği ilişkisiz örneklem t testi ile incelenmiştir. Aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlardan oyun gibi aşk arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Bununla beraber aldatma eğilimi ile aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşk, özgeci aşk, arkadaşça aşk arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca partner sosyotelizmi ile tutkulu aşk, özgeci aşk arasında negatif yönde ve sahiplenici aşk arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Oyun gibi aşk, tutkulu aşk, özgeci aşk tutumlarının ve partner sosyotelizminin aldatma eğilimini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşılık arkadaşça aşk, mantıklı aşk ve sahiplenici aşk tutumlarının aldatma eğilimini istatistiksel açıdan anlamlı olarak yordamadığı bulunmuştur. Aldatma eğiliminin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve buna göre aldatma eğilimi puan ortalamalarının erkeklerde kadınlara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aldatma, Sosyotelizm, Partner sosyotelizmi, Aşka ilişkin tutumlar.

ABSTRACT

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN INFIDELITY, PARTNER PHUBBING AND LOVE ATTITUDES

Özge PİŞKET, Master Thesis

Supervisor: Prof. Dr. Eyüp ÇELİK

Sakarya University, 2024.

This study examined the relationship between infidelity, partner phubbing and love attitudes. The study group of the research consists of 359 married individuals aged between 20 and 63. Infidelity Tendency Scale, Partner Phubbing Scale and Love Attitudes Scale: Short Form were used to collect data in the study. Within the scope of the study, the relationships between infidelity, partner phubbing and love attitudes were examined by Pearson product moment correlation coefficient. Whether partner phubbing and love attitudes predicted infidelity was determined by regression analysis. In addition, whether the infidelity differs according to gender was examined with the independent samples t test. According to the results of the research, it was determined that there was a positive significant relationship between the infidelity and partner phubbing. There was a positive significant relationship between the infidelity and ludus. However, it was determined that there were negative significant relationships between the infidelity and eros, agape and storge. Additionally, it was determined that there were negative significant relationships between partner phubbing and eros, agape. There was a positive significant relationship between partner phubbing and mania. It was determined that ludus, eros, agape and partner phubbing predict the infidelity. On the other hand, it was found that storge, pragma and mania did not predict the infidelity statistically significantly. It was determined that the infidelity showed a significant difference according to gender and accordingly, the mean scores of the infidelity were higher in men than in women.

Keywords: Infidelity, Phubbing, Partner phubbing, Love attitudes.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem durumu	1
1.2. Araştırmanın amacı ve önemi.....	5
1.3. Problem cümlesi.....	7
1.4. Alt Problemler.....	7
1.5. Varsayımlar.....	7
1.6. Sınırlılıklar.....	7
1.7. Tanımlar.....	8
BÖLÜM II.....	9
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9

2.1. Aldatma Eğilimi.....	9
2.1.1. Aldatmanın Sebepleri.....	11
2.1.2. Aldatmanın Sonuçları.....	12
2.2. Sosyotelizm.....	13
2.2.1. Sosyotelizmi Açıklayan Kuramlar.....	15
2.2.1.1. Sosyal Dışlanma.....	16
2.2.1.2. Beklenti İhlali Teorisi.....	17
2.2.1.3. Nezaket Teorisi.....	18
2.2.1.4. Kullanımlar ve Doyumlar Teorisi.....	18
2.2.2. Sosyotelizmin Etkileri.....	19
2.2.3. Sosyotelizm Türleri.....	20
2.2.3.1. Partner Sosyotelizmi.....	20
2.2.3.2. Yönetici Sosyotelizmi.....	21
2.2.3.3. Ebeveyn Sosyotelizmi.....	22
2.2.3.4. Akran Sosyotelizmi.....	23
2.3. Aşka İlişkin Tutumlar.....	23
2.4. İlgili Araştırmalar.....	28
2.4.1. Aldatma Eğilimi ile ilgili Yapılan Araştırmalar.....	28
2.4.2. Partner Sosyotelizmi ile ilgili Yapılan Araştırmalar.....	31
2.4.3. Aşka İlişkin Tutumlar ile ilgili Yapılan Araştırmalar.....	33

BÖLÜM III	37
YÖNTEM	37
3.1. Araştırmanın Yöntemi	37
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	37
3.3. Veri Toplama Araçları.....	37
3.3.1. Aldatma Eğilimi Ölçeği.....	37
3.3.2. Partner Phubbing Ölçeği.....	38
3.3.3. Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form.....	38
3.4. Verilerin Analizi.....	39
BÖLÜM IV.....	40
BULGULAR	40
4.1. Aldatma Eğilimi ile Partner Sosyotelizmi ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular.....	40
4.2. Partner Sosyotelizminin ve Aşka İlişkin Tutumların Aldatma Eğilimini Yordamasına Dair Bulgular.....	42
4.3. Aldatma Eğiliminin Cinsiyete Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığına Dair Bulgular.....	44
BÖLÜM V	45
SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	45
5.1. Sonuç ve Tartışma	45
5.1.1. Aldatma Eğilimi ile Partner Sosyotelizmi ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması.....	45

5.1.2. Partner Sosyotelizmi ve Aşka İlişkin Tutumların Aldatma Eğilimini Yordamasına Dair Bulguların Tartışılması.....	48
5.1.3. Aldatma Eğiliminin Cinsiyete Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığına Dair Bulguların Tartışılması.....	50
5.2. Öneriler.....	51
5.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	51
5.2.2. Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	51
KAYNAKLAR.....	52
EKLER.....	67

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Korelasyon Analizi ve Betimsel İstatistik Sonucu.....	40
Tablo 2. Regresyon Analizi Sonucu.....	43
Tablo 3. Aldatma Eğiliminin Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına Dair Bulgular..	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Normal Dağılım Grafiği	41
---------------------------------------	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem durumu

Bireyin yaşamında önemli bir yeri olan romantik ilişkilerdeki olumlu ve olumsuz yaşantılar bireyin diğer alanlardaki yaşantılarına da yansiyabilir, bu olumsuz yaşantılardan biri olan aldatma durumunda ise aldatan ve aldatılan kişi açısından oldukça zorlayıcı durumlar meydana gelebilir. Aldatma, partnerler arasında duygusal, cinsel açıdan diğer bir kişiye yönelik belirlenmiş olan sınırların dışına çıkılması, bu sınırlara uygun davranılmaması olarak tanımlanmaktadır (Drigotas ve Barta, 2001). Aldatma karşısında bireyde öfke, kaygı, kıskançlık gibi duyguların yaşandığı (Leeker ve Carlozzi, 2012), aldatılan bireyin travma sonrası stres bozukluğu ve depresyon düzeylerinin yüksek olduğu, aldatan bireyin ise kaygı düzeyinin yükseldiği belirlenmiştir (Gordon, Baucom ve Snyder, 2004). Gündüz ve Çelik'in (2018) evli bireylerle yürüttüğü çalışmasında bireylerin aldatılma durumunda kızgınlık, değersizlik yaşadıkları, aldatılma yaşantısı sonucunda kadınların evliliklerinden aldıkları doyuma azalma olduğu belirlenmiştir. Bunların yanında boşanmaya yol açan durumlardan birinin de aldatma olduğu belirtilmektedir (Kalaman ve Çelik, 2019). Anlaşıyor ki aldatmanın yaşanması, bireylerin ruh sağlığını tehdit etmesinin yanında evliliklerin sonlanmasıyla da sonuçlanabilir.

Aldatma eğilimi evlilik ilişkisini olumlu veya olumsuz etkileyen birçok faktörle bağlantılı olabilir. Aldatma eğiliminin çatışma eğilimi ile pozitif ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Polat, 2006; Salman, Karaaziz ve Keskindağ, 2018). Aldatma eğiliminin evlilik uyumu ile negatif ilişkili olduğu bulunmuştur (Polat, 2006). Evlilik doyumunun (Atkins, Baucom ve Jacobson, 2001), bağlılık ve tatmin düzeyinin (Martins ve diğerleri, 2016) aldatmayla ilişkili olduğu bulunmuştur. González-Rivera, Aquino-Serrano ve Pérez-Torres (2019) çalışmasında ilişki doyumu ve duygusal yakınlık ile sanal ortamlarda aldatmayla ilgili hareketlerde bulunma arasında negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sosyal medyada vakit geçirmenin bireylerin aldatmaya dair niyetlerini etkilediği belirlenmiştir (Dursun ve Özkan, 2019). Yapılan bir çalışma kapsamında evli bireylerin bir kısmının sosyal medya kullanımının evliliğe zarar verebileceğinden bahsettikleri ve buna sosyal medya kullanımının yoğun

olması, başka biriyle tanışma sonucunda aldatmanın ortaya çıkabilmesi gibi durumların yol açabileceği görüşünde oldukları ortaya konmuştur (Kalaman ve Çelik, 2019). İlgili araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde aldatmanın yalnızca ilişkilerdeki partnerler arası dinamiklerden etkilenmediği ilişki içindeki bireyin yapmayı seçtiği davranışlardan da (sosyal medya kullanımı, ilgisini partneri yerine başka yerlere yöneltmesi gibi) etkilenebildiği söylenebilir.

Baş başa olunan zamanlarda partnerin sıklıkla telefonuyla meşgul olduğuna şahit olmak da ilişki açısından sağlıklı bir durum olmayabilir. Bu bağlamda aldatma eğiliminin ilişkili olabileceği durumlardan biri partnerinin sosyotelizm davranışına maruz kalmak olabilir. Sosyotelizm, bireyin başka insanlarla aynı bağlamda bulunmasına rağmen onlarla sohbet etmek yerine akıllı telefonuyla ilgilenmeyi seçmesi olarak ifade edilmektedir (Karadağ ve diğerleri, 2015). Partner sosyotelizminin ise bireyin partneriyle beraberken partnerinin dikkatinin akıllı telefonunda olmasıyla yaşandığı belirtilmektedir (Roberts ve David, 2016). Yapılan çalışmaya göre, katılımcıların %90'dan fazlasının (%92,2) partnerleri tarafından sosyotelizme maruz kaldıkları belirlenmiştir (Schokkenbroek, Hardyns ve Ponnet, 2022). Cep telefonları gibi aletlerin partnerle yan yanayken kurulabilecek iletişimin oluşmasını engelleyebileceği veya var olan sohbetin bölünmesine yol açabileceği vurgulanmaktadır (McDaniel ve Coyne, 2014). Sosyotelizm davranışını sergileyen bireylerin yüz yüze etkileşim içinde bulunduğu kişilerle ilişkileri geliştirmenin değerini yok saydıkları belirtilmektedir (Nazir ve Pişkin, 2016). Sosyotelizm davranışı karşısında bireyin kendisini önemsiz, değersiz hissedebileceği ifade edilmesinin yanında sosyotelizmin ilişkideki bağı, güveni olumsuz etkileyerek kıskançlık duygusu ve duygusal sadakat üzerinde negatif etki oluşturabileceği belirtilmiştir (Parmaksız, 2022). Clayton, Nagurney ve Smith (2013) çalışmasında, Facebook uygulamasında uzun süreler vakit geçirilmesi partnere yeteri kadar vakit ayrılmamasına ve partnerin kıskançlık yaşamasına sebep olabileceği ifade edilmektedir. Anlaşıyor ki günlük hayatta sıkça deneyimlenen sosyotelizm davranışı partnerler arasında gerçekleştiğinde ilişkiyi etkileyebilecek birçok zorluğu da beraberinde getirebilir.

Partner sosyotelizminin bireyin partnerine gerekli ilgiyi tam anlamıyla gösterememe doğasından kaynaklı olarak buna maruz kalan partner kendi içinde zorlanmalar yaşayabilir ve bunun sonucunda çeşitli davranışlara yönelebilir. Partneri tarafından sosyotelizme maruz kalma ile partnerinin sanal ortamlarda neler yaptığını inceleme davranışları arasında ilişki bulunmuştur (Schokkenbroek ve diğerleri, 2022). Partner sosyotelizmi ile telefonla ilgili

çatışma, kıskançlık arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Beukeboom ve Pollmann, 2021). Bireyin sosyotelizme maruz kaldığında bununla baş edebilmek için kendisinin de telefonuna yönelebileceği ve sanal ortamlarda başkalarıyla sohbet başlatabileceği ifade edilmektedir (David ve Roberts, 2017). Partner sosyotelizminin ilişkiden duyulan tatmini olumsuz etkileyebileceği ve bundan dolayı da bireylerin partnerleriyle bir aradayken sosyotelizm davranışına yönelebilecekleri ifade edilmektedir (Beukeboom ve Pollmann, 2021). Clayton ve diğerlerinin (2013) çalışmasında Facebook uygulamasında yoğun bir şekilde vakit geçirme ile aldatma, ayrılma gibi ilişkiye zarar verici davranışların ilişkili olduğu ve bu ilişkide Facebook konusundaki tartışmaların aracılık etkisi olduğu bulunmuştur. Anlaşıyor ki kendisine beklediği özenin gösterilmediğini gören partner de telefonu aracılığıyla kendisine başka destek kaynakları aramak isteyebilir, böylece partner sosyotelizm süreci karşılıklı bir duruma dönüşebilir. Bununla beraber partner sosyotelizmine maruz kalan partnerin ilgisinin başka kişilere yönelebileceği, yani sosyotelizme maruz kalmanın artmasıyla aldatma eğiliminin artabileceği düşünülebilir. Bu doğrultuda hem aldatma hem sosyotelizm davranışının partnerler arasındaki ilişkiye zarar verici etkiler oluşturabileceğinden dolayı aldatma eğilimi ve partner sosyotelizmi arasındaki ilişkinin araştırılması hem alanyazına hem de çiftlerle çalışan bireyler için fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Aldatma eğiliminin ilişkili olabileceği bir başka değişken de bireyin sahip olduğu aşka ilişkin tutumu olabilir. Lee (1977) aşk kuramında tutkulu aşk, oyun gibi aşk, arkadaşça aşk, sahiplenici aşk, özgeci aşk ve mantıklı aşk olmak üzere altı kategoride yaptığı sınıflamadan bahsetmiştir. Buna göre tutkulu aşkta partnerin fiziksel açıdan beğenilmesinin ön planda olduğu, oyun gibi aşkta partnere bağlılığın düşük olduğu ve sık sık partner değiştirildiği, arkadaşça aşkta şefkatin ön planda olduğu ve zamanla ilerleme gösterdiği, sahiplenici aşkta kıskançlığın yaşandığı ve dikkatin sıklıkla partnere verildiği, özgeci aşkta partnerin iyiliğini gözetme ve ilgili olmanın baskın olduğu, mantıklı aşkta ise partnerin sahip olmasını istediği niteliklere göre seçim yapmanın ön planda olduğu belirtilmektedir (Lee, 1977). Yakın zamanda yapılan bir çalışma aldatma eğilimi ile aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiyi araştırmış ve buna göre aldatma eğilimi ile tutkulu aşkın negatif, oyun gibi aşk ve sahiplenici aşkın ise pozitif ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Geçim, 2023). Bir başka çalışmada Leeker ve Carlozzi (2012), üçgen aşk kuramı çerçevesinde yakınlık, tutku ve bağlılığa göre aldatma karşısında hissedilenleri araştırmışlardır. Buunk ve Bakker (1995) çalışmasında ilişkisine adanma düzeyleri düşük olan bireylerin partnerlerinden farklı biriyle cinsellik yaşama

konusunda daha istekli oldukları bulunmuştur. Benzer şekilde Martins ve diğerlerinin (2016) araştırmasında bağlılık düzeyinin az olmasının aldatmayla ilişkili olduğu belirlenmiştir ve ayrıca aldatmayla ilgili olumlu görüşlere sahip olmanın cinsel ve duygusal aldatmayla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Duygusal yakınlık ile sanal ortamlarda aldatmayla ilgili hareketlerde bulunma arasında negatif ilişki bulunmuştur (González-Rivera ve diğerleri, 2019). Tüm bunlardan yola çıkarak aldatma eğiliminin aşka ilişkin tutumlar ile ilişkili olabileceği söylenebilir ve bu ilişkinin araştırılmasının çiftlerin ilişkiye dair farkındalıklarının artmasının yanında çiftlerle çalışan bireyler için de faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Partner sosyotelizmi davranışıyla beraber ilişkinin gidişatında farklılıklar gözlenebilir, sosyotelizme maruz kalma ile partnerin tercih ettiği aşka ilişkin tutumu ilişkili olabilir. Büyükhahin ve Hovardaoğlu (2004) araştırmasında ilişkide mutlu olma ile oyun gibi aşk arasında negatif ilişki bulunmuştur ve ilişkide sorun yaşama ile oyun gibi aşk, sahiplenici aşk arasında pozitif ilişki bulunurken özgeci aşk, tutkulu aşk arasında ise negatif ilişki olduğu belirlenmiştir. Bir başka çalışmada pozitif duygu ile tutkulu aşk arasında pozitif ilişki, negatif duygu ile oyun gibi aşk, sahiplenici aşk, arkadaşça aşk ve özgeci aşk arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Uzun Özer ve Tezer, 2008). Roberts ve David (2022) tarafından yapılan çalışmada partner sosyotelizmi ile romantik tutku arasında negatif bir ilişki bulunurken deromantizasyon arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Tüm bunlardan yola çıkarak partnerinden sosyotelizm davranışına maruz kalma ile bireyin sahip olduğu aşka ilişkin tutum arasında ilişki olabileceği düşünülebilir.

Bireylerin aldatmaya olan eğilimleri cinsiyetlerine göre farklılık gösterebilir. Erkeklerin aldatma eğilimlerinin daha fazla (Polat, 2006) bulunduğu çalışmaların yanında kadınların aldatmaya olan eğilimlerinin daha fazla (Kaya Cicereli ve Büyük, 2021) olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalar da bulunmaktadır. Bununla birlikte Buunk ve Bakker (1995)'in çalışmasında erkeklerin partnerlerinden farklı biriyle cinsellik yaşama konusunda daha fazla istek duyduğu belirlenmiştir. Bir başka çalışmada erkeklerin gerçek hayatta ve sanal yolla cinsel aldatmalarının daha yüksek ihtimal olduğu tespit edilmiştir (Martins ve diğerleri, 2016). Türkiye’de bir araştırma sonucunda kadınlar için evliliklerin sonlanmasında önde gelen sebeplerden birinin de aldatma (%19,3) olduğu tespit edilmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021). Toplumsal cinsiyet rollerine göre bakıldığında ise toplumun erkeklere cinsellik konusunda izin verici bir tutum içinde olduğu belirtilmektedir (Kasap, Dolunay ve Solman, 2018). Toplumun kadın ve erkeklere bakış açılarının farklılaşması aldatma

durumuna karşı da ortaya çıkabilir, kadının aldatma durumunda suçlama, aşağılama, toplum tarafından cezalandırılma sonuçları meydana gelebilirken erkeğin aldatma durumunda daha kabul edici bir tutum ortaya çıkabilir. Bu bağlamda bireylerin aldatmaya olan eğilimleri cinsiyete göre farklılık gösterebilir. Ülkemizde aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesine dair çalışmaların sınırlı olduğu ve aldatmanın evliliğe verdiği zarardan dolayı da Türk toplumunda evli bireylerde bu konunun araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak tüm bahsedilen bilgileri göz önünde bulundurarak bu çalışma kapsamında evli bireylerde aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca evli bireyler için aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığının araştırılması da bu araştırmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın amacı ve önemi

Araştırmanın amacı evli bireylerde aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Türkiye’de yakın zamanda yapılan bir araştırma sonucunda evliliklerin sonlanmasının kaynağının %32,2 oranıyla sorumsuzluk, ilgisizlik olduğu tespit edilirken bir diğerinin ise %14.1 oranla aldatma olduğu belirlenmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021). Aldatma davranışı ve partnerlerin birbirlerine ilgisiz görünmelerine yol açan partner sosyotelizmi, evli bireylerin duygusal zorlanmalardan evliliklerin bitişine kadar yıpratıcı süreçlerden geçmelerine yol açabilir. Çocukları olan evli çiftler için bu süreçlerden geçmek ve süreci yönetmek daha güç olabilir. Bununla beraber partnere ayrılabilirlik vaktin telefon nedeniyle sekteye uğramasıyla buna maruz kalan partnerin ilişkiyle ilgili kafa karışıklığı yaşaması, ilişkinin olumsuz bir yere evrilebilmesi gibi sonuçların oluşabilmesinden dolayı partner sosyotelizminin aldatma eğilimi ile ilişkisinin araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Sağlıklı ve doyumlu ilişkilerin geliştirilmesinde bireyin partneri tarafından görüldüğünü, önemsendiğini görmesinin kolaylaştırıcı bir etken olduğu ve bireyin, partner sosyotelizmi davranışının ortaya çıkarabileceği sonuçların tam tersi etkiler bırakabileceği bilincinde olmasının davranışlarını düzenleme konusunda faydalı olabileceği söylenebilir. Baumeister ve Leary (1995), ait olma ihtiyacı kapsamında bireyin aynı kişiyle çok kez görüşmeye,

iletişimde kalmaya ve devamlılığı olan ilgiye ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir ve burada yaşanan eksikliklerin ilişkisel problemlere yol açabileceğini ifade etmiştir. Partnerlerin bir aradayken dikkatlerinin kesintiye uğramadan o ana odaklı kalmalarının ilişki için önemli olduğu belirtilmektedir (David ve Roberts, 2021). Buna karşılık sosyotelizm davranışında bulunan bireyin telefonuna odaklanarak çevresindeki diğerlerine gerekli dikkati, ilgiyi vermediği belirtilmektedir (Xie ve Xie, 2020). Partnerle aynı ortamdayken sıklıkla telefona odaklanılması partnerine duyduğu ilgide düşüş yaşanması şeklinde değerlendirilebileceği belirtilmiştir (Miller-Ott ve Kelly, 2015b). Kerkhof, Finkenauer ve Muusses (2011) tarafından bireyin internette zorlantılı olarak vakit geçirmesinin partnerinin ihtiyaçlarına gerekli karşılığı vermesine engel oluşturduğu ve bununla beraber bireyin internette vakit geçirmekten kendini alıkoyamamasının partnerlerin iletişimleri ve birbirlerine olan bağlılıkları üzerinde negatif sonuçlar ortaya çıkaracağı ifade edilmiştir. Yeni evli bireylerle yapılan bu çalışma kapsamında internette zorlantılı olarak vakit geçirme düzeyi fazla olan bireylerin ilişkisinde hissettiği yakınlığın ve tutkunun azaldığı dışlanmanın ise arttığı tespit edilmiştir (Kerkhof ve diğerleri, 2011). Partner sosyotelizmine maruz kalan partnerin görülmediğini hissetmesi, ilişkiye dair şüphelerinin oluşması, partnerlerin giderek birbirlerinden uzaklaşmaları gibi ihtimaller söz konusu olabilir ve bu bakımdan, yapılan araştırmanın bireylerin ilişkideki davranışlarının sonuçlarının farkında olmaları konusunda faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Bir araya gelmiş olan insanların oluşturduğu konuşmanın o anki gidişatı üzerinde telefonların belirgin bir etkisi olabilir, bireyin hevesle anlatmak istediği bir konuda anlatma isteği kaybolabilir, bir problemini paylaşmak ve destek almak isteyen bireyin desteklenmemiş hissetmesine yol açabilir. Przybylski ve Weinstein (2013) yaptıkları çalışmada cep telefonlarının diğer insanlarla iletişim halindeyken sadece ortamda bulunmasıyla bile yakınlık kurmaya ket vurabileceği ortaya konmuştur ve yine bu çalışmada cep telefonu ortamda bulunurken iletişim kurulan partnere karşı daha az yakınlık hissedildiği ve ilişki kalitesinin de daha düşük değerlendirildiği bulunmuştur. Bununla beraber partnerin cep telefonuna sıklıkla yoğunlaştığına şahit olan bireyin, partnerin cep telefonunda olup bitenlerle ilgili kuşku duyabileceği ifade edilmektedir (Schokkenbroek ve diğerleri, 2022). Partner sosyotelizminin cep telefonu konusunda yapılan tartışmaları artırdığı belirlenmiştir (Halpern ve Katz, 2017; Roberts ve David, 2016). Partner sosyotelizmine maruz kalma düzeyinin fazla yaşandığı günlerde bireylerin merak, kırgınlık duygularında ve telefonuna dikkatini çevirerek aynı şekilde karşılık verme davranışlarında artış olduğu belirlenmiştir,

misilleme yapmanın altında yatan durumların ise intikam, desteğe ve onaya duyulan ihtiyaç olduğu belirlenmiştir (Thomas, Carnelley ve Hart, 2022). Partner sosyotelizmi bireyde karşılanmamış ihtiyaçlarının eksikliğini hissettirebilir ve bu ihtiyaçlar bireyi başka kişilerle etkileşim kurmaya itebilir. Tüm bahsedilen bilgilerden dolayı evli bireylerde aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin araştırılması önemli görülmektedir. Bununla beraber partner sosyotelizmi, aşka ilişkin tutumlar ve aldatma eğilimi konusunda üç değişkenin de bir arada çalışıldığı bir araştırmanın eksikliği alanyazında gözlenmektedir. Bu çalışmanın alanyazına katkısının yanında evlilik ve aile danışmanlığı alanlarında çalışan uzmanlar için faydalı olacağı düşünülmektedir.

1.3. Problem cümlesi

Aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasında bir ilişki bulunmakta mıdır?

1.4. Alt problemler

1. Partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar aldatma eğilimini yordamakta mıdır?
2. Aldatma eğilimi düzeyi cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

1.5. Varsayımlar

Araştırmaya katılan bireylerin ölçekleri içtenlikle doldurdıkları ve kendilerini en iyi yansıtan yanıtları verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırılan değişkenler kullanılan veri toplama araçlarının ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Aldatma: Bireyin partnerinden farklı bireylerle duygusal veya cinsel birliktelik yaşamasıdır (Drigotas ve Barta, 2001).

Sosyotelizm: Bireyin sohbet esnasında odağını akıllı telefonuna çevirerek karşısındaki bireyi görmezden gelmesidir (David ve Roberts, 2017).

Aşka ilişkin tutumlar: Lee'nin (1977) çalışmasında bireylerin aşkı nasıl yaşantıya döktükleri, aşka dair düşüncelerine ve bunu nasıl davranışa yansıttıklarına dair sınıflama yapıldığından ve buna göre farklı aşk türlerinden söz edilmiştir. Bu bağlamda Lee (1977), aşk kuramında eros (tutkulu aşk), ludus (oyun gibi aşk), storge (arkadaşça aşk), mania (sahiplenici aşk), agape (özgeci aşk) ve pragma (mantıklı aşk) olmak üzere altı aşk türünden bahsetmiştir. Bunlar kısaca şu şekilde tanımlanmaktadır;

Tutkulu aşkta (eros), partnerin fiziksel açıdan çekici olmasına önem verilmektedir (Lee, 1977).

Oyun gibi aşkta (ludus) sahip olan bireyin partnere bağlılık ve kıskançlık hissetmesi düşüktür, bu aşkta kısa süren ilişkiler yaşanmaktadır (Lee, 1977).

Arkadaşça aşkta (storge), zamanla ilerleme gösterilir, bireyin şefkat duygusu ön plandadır ve partnerle aralarındaki bağa sadık kalmak önemsenmektedir (Lee, 1977).

Sahiplenici aşkta (mania), bireyin dikkati sıklıkla partnerdedir, kıskançlık yaşanır, partnerin sevgisinden emin olma isteği baskındır (Lee, 1977).

Özgeci aşk (agape), partneri tarafından sevilme gerekliliğini düşünmeden partnerine sevgi duyma, onun iyiliğine yönelik olarak davranma, düşünceli ve ilgili olmayla karakterizedir (Lee, 1977).

Mantıklı aşkta (pragma) sahip olan birey, beraber olmak istediği partnerin belirli niteliklere sahip olması gerektiğini düşünür ve ona göre seçimini yapar (Lee, 1977).

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Aldatma eğilimi

Aldatma davranışıyla bireyin mevcut partnerini geri plana atarak bir başkasına da dikkatini, ilgisini vermesiyle şu andaki ilişkisini geliştirmenin yollarını kapattığı, ilişkisinin olumlu yanlarına da zarar verdiği söylenebilir. Aldatma, bireyin bağlılık sözü verdiği partneriyle ilişkisinde güveni zedeleyecek, ortak fikirde olunan ilişki kurallarını bozarak bir başkasına yönelik duygusal veya cinsel açıdan yapılan davranışlar olarak ifade edilmektedir (Blow ve Hartnett, 2005). Cinsel aldatma bireyin partneriyle ilişkisinde cinsel açıdan belli olan sınırları aşarak partnerinden farklı biriyle cinsel davranışlarda bulunması olarak belirtilirken duygusal aldatma ise ilişkide belli olan sınırları aşarak partnerinden farklı biriyle duygusal açıdan yakınlık kurması olarak ifade edilmektedir (Lecker ve Carlozzi, 2012). Shaw (1997), aldatmayı bireyin adanmış ilişkisinden farklı olarak birine cinsel ilgisini mevcut ilişkisini olumsuz anlamda etkileyecek şekilde yöneltmesi ve bunu saklı tutmaya çalışması olarak tanımlamıştır. Anlaşıyor ki aldatma davranışıyla birey asıl partnerine yalanlar söyleyebilir, enerjisini yeni partnerine vakit ayırarak ve aldatmanın ortaya çıkmaması için çabalayarak harcayabilir, sonuçta asıl partneriyle olan ilişkisini olumsuzluğa sürükleyebilir.

Aldatma davranışının gerçek yaşamda yaşanmasının yanında bireyin sanal ortamlarda da bir başkasıyla ilişki kurmasından ve bu ilişkiye kapılma riskinin olduğundan söz edilebilir. Shaw (1997) çalışmasında sanal yolla aldatma davranışından bahsetmiştir ve bunun sebebinin bireyin kendisini değerli, cinsel açıdan istenen olarak görme isteğiyle ilgili olduğunu belirtmiştir. Atwood ve Schwartz (2002), sanal yolla aldatma davranışının bireyin mevcut partnerinin haberi olmadan sanal ortamda biriyle çok yakın veya cinsel içerikli görüşmeler içinde olmasıyla yaşandığını ifade etmektedir. Sanal aldatmaya itebilecek faktörlerden birinin de bireyin ilişkisiyle ilgili yaşadığı hayal kırıklığıyla ve partneriyle tartışmakla karşı karşıya kalmak istememesi olabileceği belirtilmektedir (Shaw, 1997). Martins ve diğerlerinin (2016) çalışmasında erkekler için ilişkiden alınan doyumun, kadınlar için ilişkideki bağlılığın düşük olmasının sanal yolla cinsel aldatma davranışıyla ve ilişkiden alınan doyumun az olmasının kadınlarda sanal yolla duygusal aldatma davranışıyla ilişkili

olduğu belirlenmiştir. İlişkiden alınan doyumun az olmasıyla ilişkide kararsızlık yaşamının arttığı ve kararsızlığın sanal ortamlarda aldatmayla ilgili olan hareketlerde bulunmayı yordadığı belirlenmiştir (González-Rivera ve diğerleri, 2019). Sanal ortamlarda aldatmayla ilgili hareketlerde bulunma ile kaygılı ve kaçınan bağlanma arasında pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir (McDaniel, Drouin ve Cravens, 2017). İlişkideki sorunlarla baş başa olmanın ağırlığıyla birey sosyal medya araçlarına sığınarak sorunlarından kaçmayı tercih edebilir, sanal ortamlarda bir başkasıyla kurduğu ilişkide kendine yönelik algısını iyileştirmeye çalışabilir.

Bireylerin aldatma davranışını bir seçenek olarak görmesinde diğerlerinin aldatma davranışına şahit olmasının etkisi olabilir. Buunk ve Bakker (1995) çalışmasında normatif bakış açısı çerçevesinde bireylerin kendi partnerlerinden farklı biriyle cinsellik yaşamayla ilgili diğerlerinin ne düşündüğünün, bu tarz aldatma davranışında bulunan kişilerin ve bunun yapılabilir bir durum olduğunu düşünmesinin kendilerinin de bunu yaşamaya dair isteği etkileyip etkilemediğini araştırmışlardır. Bu çerçevede tanımlayıcı normun, bireylerin hangi davranışlarda bulunmayı seçtiğiyle ilgili olduğu belirtilirken emredici normun, toplumun bir davranışın gerçekleşmesinin uygun olup olmadığını değerlendirmesi olarak ifade edilmektedir ve buna göre tanımlayıcı normun yani başkalarının partnerini aldatıldığını düşünmenin bireyin partnerinden farklı biriyle cinsellik yaşama isteğini etkilediği belirlenmiştir (Buunk ve Bakker, 1995). Bu bilgilerden yola çıkarak söylenebilir ki başkalarının aldatma davranışına şahit olmak aldatmanın normal bir davranış olarak algılanmasına ve ortaya çıkması konusunda risk oluşturmaya yol açabilir.

Bireylerin aldatmayı nasıl karşıladıklarına dair tavırlarında farklılıklar gözlenebilir. Evrimsel teoriye göre erkeklerin cinsel aldatma, kadınların ise duygusal aldatma karşısında daha fazla kıskançlık yaşayacağı belirtilmekte ve bununla paralel olarak araştırma sonucunda partnerin aldatmasından kuşku duyulan durumda kadınların aldatmanın duygusal tarafına erkeklerin ise aldatmanın cinsel tarafına dair daha fazla merak yaşadığı belirlenmiştir (Schützwohl, 2006). Aldatmanın cinsellik içermesi durumlarında erkeklerin daha çok zorluk yaşama ihtimallerinin kadınlardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Ward ve Voracek, 2004). Buss, Larsen, Westen ve Semmelroth (1992) araştırmasında erkeklerin cinsel aldatma, kadınların ise duygusal aldatma karşısında daha fazla rahatsızlık duyduğu belirlenmiştir. Anlaşıyor ki aldatmanın cinsel bir yön taşıması erkekler için, duygusal bir yön taşıması ise kadınlar için daha katlanılmaz olabiliyor.

2.1.1. Aldatmanın sebepleri

Bireyin asıl partneri dışında biriyle duygusal veya cinsel bir ilişki kurmayı istemesine ve buna yönelmesine yol açan çeşitli sebepler olabilir. Aldatmanın kaynağının birden fazla durumla ilişkili olabileceği ifade edilmektedir (Kaya Cicerale ve Büyük, 2021; Weil, 1975). Glass ve Wright (1992) çalışmasında aldatmanın sebepleri içinde yakınlık kurma, aşk ve cinsellik konularından bahsetmişlerdir. Yeniçeri ve Kökdemir (2006) çalışmasında aldatmanın sebepleri olarak erken yaşta evlilik yapma, mevcut partneriyle yaşadığı cinsellikten memnun olmama, başkasından cinsel olarak etkilenme, heyecan yaşama isteği, aldatmayı olağan bir durum olarak görme, mevcut partneriyle ilişkisinden memnun olmama, partnerin dikkatinin ve alakasının yetersiz olması, partnerle ileriye dönük yaşantılarının olmayacağını düşünme, intikam gibi sebeplerden bahsedilmiştir. Weil (1975), aldatmanın ortaya çıkmasına yol açabilecekler arasında mevcut partnerle cinsellikle ilgili problemlerin yaşanması, bireyin kendisinin beğenilebilen biri olduğunu görmek istemesi, mevcut evliliğinde mutlu hissetmemesi gibi durumlardan bahsetmiştir. Anlaşıyor ki ilişki içinde partneri tarafından önemsendiğine dair davranışların eksikliğini hissetme, mevcut ilişkisine dair olumsuz algıya sahip olma, hissettiği yetersizlik duygusunu telafi etme gibi sebeplerle birey aldatma davranışını gerçekleştirebilir.

Bireylerin aldatma davranışının neden veya nasıl ortaya çıktığına dair bakış açıları farklılık gösterebilir. Cinsellik ya da duygusallık içerip içermemesi aldatmanın sebepleri hakkındaki görüşleri etkileyebileceği belirtilmektedir (Glass ve Wright, 1992). Aldatmanın sebebi olarak erkeklerin daha çok başka birinden cinsel anlamda etkilenmeyi gösterirken kadınların daha çok erken yaşta evlilik yapmak gibi sosyal sebeplere odaklandıkları belirlenmiştir (Yeniçeri ve Kökdemir, 2006). Glass ve Wright (1992) tarafından aşık olmak aldatmanın sebeplerinden biri olarak ifade edilmektedir ve aldatma sebebi olarak erkeklerin cinselliği, kadınların ise sevgiyi daha fazla öne sürdüğü belirlenmiştir. Yeniçeri ve Kökdemir (2006) çalışmasında katılımcıların büyük bir kısmının hem duygusallığın hem de cinselliğin aldatma olarak sayılması görüşünde oldukları belirlenmiştir. Bununla beraber erkeklerin aldatma sebebi olarak sevgiyi ve cinselliği birbirinden ayrı değerlendirirken kadınların bütün olarak gördüğü belirtilmektedir (Glass ve Wright, 1992). Bu bilgilerden hareketle erkeklerin aldatma davranışını açıklarken cinsellikle ilgili durumlara sıklıkla atıfta bulundukları, kadınların ise duygusallığı ve cinselliği iç içe gördükleri söylenebilir.

Bireylerin aldatmaya yönelik düşüncelerinde cinsiyete göre farklılıklar gözlenebileceğinden söz edilebilir. Erkeklerin partneriyle yaşadığı cinsellikten memnun olmaması durumunda aldatmanın ortaya çıkmasını olağan bir durum olarak görebilecekleri ifade edilmektedir (Yeniçeri ve Kökdemir, 2006). Martins ve diğerlerinin (2016) çalışmasında erkeklerin gerçek hayatta ve sanal yolla cinsel aldatma davranışını gerçekleştirme ihtimallerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buunk ve Bakker (1995) çalışmasında partnerlerinden farklı biriyle cinsellik yaşama konusunda erkeklerin daha fazla istek duyduğu belirlenmiştir ve bireyin partnerini daha önceden aldatmış olmasının ilerde de partnerinden farklı biriyle cinsellik yaşama isteği üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde geçmişte aldatma davranışında bulunmanın cinsel aldatmayla ilişkili olduğu saptanmıştır (Martins ve diğerleri, 2016). Bu araştırmalardan anlaşılıyor ki erkeklerin aldatmaya yönelik bakış açıları daha olumlu olabilir ve bireyin bir kere aldatma davranışında bulunması bu davranışa tekrar yönelebileceği anlamına gelebilir.

2.1.2. Aldatmanın sonuçları

Aldatmanın, bireylerin düzenlemekte güçlük yaşayabilecekleri yoğun duygular yaşamaya yol açtığı ve beraberinde ilişkiyi de negatif olarak değişime uğrattığı söylenebilir. Partneri dışında birinden etkilenmenin olağan olduğu fakat bunun davranışa dökülmesinin ilişkiyi olumsuzluğa iteceği vurgulanmaktadır (Shaw, 1997). Leeker ve Carlozzi (2012) çalışmasında bireylerin aldatma karşısında öfke, kıskançlık, kaygı yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır ve kadınların cinsel ve duygusal aldatma karşısında daha fazla sıkıntı hissettikleri belirlenmiştir. Aldatılma sonucunda partnere güvenle ilgili zorluk yaşandığı belirlenmiştir (Gordon ve diğerleri, 2004). Bireyin aldatma davranışında bulunmasıyla asıl partneriyle olan ilişkisini sekteye uğratma seçimini yaptığı ve partnerin uzaklaşmasının bireyin incinmesine yol açtığı belirtilmektedir (Shaw, 1997). Anlaşılıyor ki aldatmanın sonucunda iç içe geçmiş birçok duygu yaşanabilir ve bu davranış partnerlerin birbirlerinden kopmasına yol açabilir.

İlişkideki dinamiklere göre aldatmanın sonucunda hissedilenler farklılaşabilir. Leeker ve Carlozzi (2012), üçgen aşk kuramı çerçevesinde yaptığı araştırmasında yakınlığın düşük olmasının cinsel aldatma karşısında hissedilen kaygı düzeyini artırdığı belirlenmiş ve duygusal aldatma karşısında ise bağlılığın yüksek olması sonucunda öfkenin arttığı belirlenmiştir. Gordon ve diğerleri (2004) yaptığı çalışmada aldatılan bireyin travma sonrası

stres bozukluğu ve depresyon düzeylerinin yüksek olduğu, aldatan bireyin ise kaygı düzeyinin yükseldiği sonucuna ulaşmıştır. Partnerini aldatan kişinin utanç duyduğu ifade edilmektedir (Shaw, 1997). Fisher, Voracek, Rekkas ve Cox (2008) tarafından yapılan çalışmada partnerini aldattığını düşünmesi istenen bireylerden duygusal aldatmadan dolayı kadınların, cinsel aldatmadan dolayı da erkeklerin daha fazla suçluluk deneyimlediği bulunmuştur. Anlaşıyor ki aldatma durumunda aldatılan kişinin yoğun duygular deneyimlemesinin yanı sıra aldatan kişi de birtakım içsel çatışmalar yaşayabilir.

Aldatmanın cinsellik ve duygusallık içerip içermemesi aldatma durumunda ortaya çıkan duygusal, davranışsal sonuçları etkileyebilir. Cinsel tatmini mevcut ilişkiden sağlamak yerine başkalarıyla yaşamaya çalışmanın yakınlığı önemli ölçüde zedelediği ifade edilmektedir (Shaw, 1997). Bireylerin duygusal aldatmaya kıyasla cinsel aldatılma durumunda daha yüksek düzeyde öfke ve aşağılanma yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Leeker ve Carlozzi, 2012). Fisher ve diğerlerinin (2008) çalışmasında bireylerin cinsel açıdan yaşanan aldatmayı affetmenin daha düşük ihtimal olduğunu belirttikleri ve kadınların duygusal aldatmaya nazaran cinsel aldatma yaşandığında asıl partnerle ilişkinin biteceği inancına daha fazla sahip oldukları saptanmıştır. Kadınların cinsel aldatmaya dair yaşadıkları öfke, kaygı ve aşağılanmış hissetme düzeyinin erkeklere nazaran daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Leeker ve Carlozzi, 2012). Bu bilgilerden anlaşıyor ki aldatmanın cinsel bir yön taşıması bireylerin duygu durumundan ilişkilerin sonlanmasına kadar daha yıkıcı sonuçları ortaya çıkarabilir.

2.2. Sosyotelizm

Bireyin zamanını sıklıkla telefonunda geçirmeyi tercih etmesinin birtakım sonuçları olabilir. Teknolojinin gelişimi bireylere pek çok alanda katkı sunarken problemlere de sebep olduğu ifade edilmektedir (Büyükgebiz Koca, 2019). Bireyin akıllı telefonundan vazgeçemez hale gelmesiyle işlerinin devamlılığını sağlamakta güçlük, ilişkisel problemler gibi hayatında farklı problemlerin olduğu ve bunun da kendisiyle ilişkisini zedeleyebileceği ifade edilmektedir (Ergün, Göksu ve Sakız, 2019). Akıllı telefonların zengin içerik sunmasıyla bireyin yaşamında yadsınamaz bir yer edindiği ve bunun bir sonucu olarak sosyotelizm sorunuyla karşı karşıya olunduğu belirtilmiştir (Karadağ ve diğerleri, 2016; Parmaksız, 2021). Sosyotelizm (phubbing) davranışı, bireyin bir diğeriyle birlikteyken ilgisini cep

telefonuna yönelmesi olarak ifade edilmektedir (Uğur ve Koç, 2015). Karadağ ve diğerleri (2015), sosyotelizmin akıllı telefon, internet, sosyal medya ve oyun bağımlılığını da içinde barındıran bir özelliği olduğunu vurgulamaktadır. Sosyotelizmin, sosyal etkileşim içindeyken diğerlerinden ilgisini çekerek telefonunu kontrol etme, sosyal medya uygulamalarına dikkatini yöneltme gibi davranışlarla ortaya çıktığı belirtilmektedir (Nazir ve Pişkin, 2016). “Phubber” kelimesi sosyotelizm davranışını gerçekleştiren kişiyi ifade ederken “phubbee” kelimesi ise sosyotelizm davranışına maruz kalan kişiyi ifade etmektedir (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018). Sosyotelizm davranışında bulunan bireyin yüz yüze etkileşimde olmanın güzel yanlarını yok sayarak diğerleriyle sanal ortamlar yoluyla etkileşimde kalmayı tercih ettiği ifade edilmektedir (Parmaksız, 2020). Görülmektedir ki akıllı telefonları çekici yapan birçok etken bireyi içine çekebilir ve o an birlikte bulunan kişilerle oluşabilecek sohbetin keyfini çıkarmaktan mahrum bırakabilir.

Bireyin diğer kişilerle birlikte olmasına rağmen telefonuyla uğraşmasının birçok etkenle bağlantısı olabilir. Sosyotelizm ile ilgili yapılan çalışmalarda sosyotelizmin gelişmeleri kaçırma korkusu (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2016; Gao ve diğerleri, 2023; Özdemir, 2021; Sepetçi, Özdemir ve Sever, 2021), yalnızlık (Gao ve diğerleri, 2023; Zhan, Shrestha ve Zhong, 2022), can sıkıntısı (Sepetçi ve diğerleri, 2021) ile pozitif ilişkili olduğu belirlenmiştir. Yapılan bir araştırmada sosyotelizm davranışının sosyal izolasyon ile pozitif ilişkili olduğu belirlenmiştir (Stevic ve Matthes, 2023). Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) araştırmasında sosyotelizme maruz kalma ile negatif duygunun pozitif ilişkili olduğu belirlenmiştir. Chotpitayasunondh ve Douglas (2016) sosyotelizm ile internet ve akıllı telefon bağımlılığı arasında pozitif ilişki, öz kontrol ile negatif ilişki olduğunu belirlemiştir. Sosyotelizmin yaşam doyumu ile negatif ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Polat ve Karasu, 2022). Gao ve diğerlerinin (2023) çalışmasında can sıkıntısı eğiliminin sosyotelizmi etkilediği belirlenmiştir. Parmaksız (2021), sosyotelizm ile beş faktör kişilik özelliklerinden uyumluluk ve sorumluluğun sosyotelizmi negatif, duygusal denge ve açıklığın ise pozitif etkilediğini belirlemiştir. Ergün ve diğerleri (2019) somatizasyon ve yaşam doyumunun sosyotelizmi etkilediğini tespit etmiştir. Lv ve Wang (2023) sosyotelizm ile ilgili boylamsal bir araştırma yürütmüşler ve buna göre problemli sosyal medya kullanımının sosyotelizmi yordadığı gözlenmiştir. Ayrıca Facebook bağımlılığının sosyotelizmi yordadığı belirlenmiştir (Błachnio ve Przepiorka, 2019). Başka bir çalışmada Zhan ve diğerleri (2022), yalnızlığın ve ilişki doyumunun sosyotelizmi yordadığını belirlemiştir. Sosyotelizm davranışının ilişki doyumunu azalttığı gözlemlenmiştir (Chotpitayasunondh ve Douglas,

2018). Anlaşıyor ki bireyi sosyotelizm davranışına iten durumlar arasında telefonun sağladığı ilgi çekici özelliklerin, bireyin sahip olduğu duygu durumunun etkisi bulunabilir ve bu davranış da sosyal, duygusal ilişkilere olumsuz bir yön verebilir.

Bireyin diğer bir kişiyle beraberken telefonda vakit geçirme, sık sık telefona göz atma gibi davranışlarının doyumsuz bir muhabbetin eksikliğine yol açtığı söylenebilir. Sosyal bir ortamdayken cep telefonlarının ortama dahil edilmesinin belli başlı sonuçlarının da olduğu yapılan araştırmalarda sıklıkla vurgulandığı görülmektedir (Misra, Cheng, Genevie ve Yuan, 2016; Przybylski ve Weinstein, 2013; Stevic ve Matthes, 2023; Vanden Abeele, Antheunis ve Schouten, 2016). Cep telefonlarının her daim ortamda bulunması, bireyin sanal ortamlar yoluyla her an ulaşılabilir konumda olması, herhangi bir bildirim gelmesi o anda fiziksel olarak bulunulan ortamdaki bireylerle kurulan iletişimin kalitesini olumsuz yönde etkileyebileceği ifade edilmektedir (Srivastava, 2005). Sosyal bir ortamdayken hiç bildirim gelmeden telefonuyla ilgilenen bireyin bildirim geldiğinde telefonuna bakan bireye göre diğer kişi tarafından daha olumsuz bir şekilde değerlendirildiği bulunmuştur (Vanden Abeele ve diğerleri, 2016). İletişim halinde olan bireylerin cep telefonunun ortamda bulunduğu durumda daha az empati algıladıkları saptanmıştır (Przybylski ve Weinstein, 2013). Benzer şekilde iletişim esnasında telefonların ortamda bulunmadığı durumda bireylerin daha fazla empatik endişe yaşadığı gözlenmiştir (Misra ve diğerleri, 2016). Sosyotelizm davranışına maruz kalındığında fiziksel olarak beraber bulunulan ortamdaki birey için telefondaki kişiye veya meşgul olduğu şeye öncelik vermenin daha önemli olduğu kanısına varılabileceği ifade edilmektedir (Stevic ve Matthes, 2023). Ayrıca yüksek düzeyde yalnızlık yaşayan bireylerin cep telefonlarını gerçek yaşamdan uzaklaşmak ve anlam ihtiyacını karşılamanın bir yolu olarak tercih edebileceği ve böylece sosyotelizmin artabileceği belirtilmektedir (Zhan ve diğerleri, 2022). Anlaşıyor ki bireyin sosyotelizm davranışına yönelmesi eksikliğini hissettiği bir konuda tatmin yaşama isteğine dönük olabilir fakat sosyotelizm, bunları yüz yüze yaşamaya fırsatlarını kaçırmaya yol açabilir.

2.2.1. Sosyotelizmi açıklayan kuramlar

Bireyleri sosyotelizm davranışına iten durumların ve bu davranışın ilişkiler üzerindeki etkilerinin daha açıklayıcı olması amacıyla sosyotelizmi açıklayan kuramlara yer verilmiştir.

2.2.1.1. Sosyal dışlanma

Bireyin aynı ortamda vakit geçirdiği kişinin başka kişilerle telefonda konuşmayı tercih etmesi veya sosyal medya hesaplarında gezinmesi gibi hareketlerinden dolayı birey kabul görülmediği hissini yaşayabilir, o anda orada olmasının gereksiz olduğu düşüncesine kapılabilir. Sosyotelizm davranışı ile sosyal dışlanmanın yarattığı sonuçlar açısından benzerlikler bulunduğu her ikisi sonucunda da benzer hisler, tepkiler oluşabileceği belirtilmektedir (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018). Dışlanmanın aitlik hissi ve bireyin kendisine saygısı gibi durumlara zarar verici bir yönü olduğu ifade edilmesinin yanında dışlanmaya çok uzun süreler maruz kalan bireylerin daha yoğun duygulanımlar yaşayabileceği hatta depresyona yola açabileceği belirtilmektedir (Williams, 2009). Nezlek, Wesselmann, Wheeler ve Williams (2012) çalışmasında bireyin yorumunun dışlanmanın sebebinin kendisi olduğu yönünde olduğunda daha az benlik saygısı ve aitlik hissi deneyimledikleri bulunmuştur. Dışlanmayla ilgili durumlardan dolayı bireyin ruh sağlığıyla ilgili problemler yaşayabileceği ve diğer yandan bu problemlerden dolayı da dışlanmayla ilgili durumlarla karşılaşabileceği ifade edilmektedir (Boardman, 2011). Dışlanma karşısında bireyin kendine olan saygısının, güveninin azalabileceği, tekrar benzer yaşantılar yaşayabileceğine dair düşünceler geliştirebileceği ifade edilmektedir (Williams, 1997). Dışlanmaya sık sık maruz kalmanın bireyin davranışlarında olumsuz etki yaratabileceği ve reddedilmeye tekrar tekrar maruz kalmasına yol açabileceği belirtilmektedir (Rudert, Janke ve Greifeneder, 2020). Bunların yanında başkalarının dışlandığına şahit olan bireylerin de bundan etkileneyeceği, hangi olaylarda dışlanma yaşayabileceklerine dair içselleştirme yapabilecekleri belirtilmekte ve buna şahit olan bireylerin fiziksel açıdan acı hissettikleri belirlenmiştir. (Poon, Jiang ve Teng, 2020). Tüm bunlardan anlaşılıyor ki dışlanmayı deneyimlemek bireyin kendisine yönelik algısını negatif etkileyebilir, tekrar tekrar dışlanmaya maruz kalmanın etkileri ise oldukça yıpratıcı olabilir. Sosyotelizmin de sosyal dışlanma davranışı olduğu (David ve Roberts, 2017) göz önünde bulundurulunca sosyotelizm davranışının sağlıklı ve doyumlu sosyal ilişkiler kurma yönünde bir engel oluşturabildiği görülebilir. Özdemir (2021), sosyotelizm ile sosyal dışlanma arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. David ve Roberts (2017) ise çalışmasında sosyotelizmin dışlanma üzerinde etkisi olduğunu ve bu dışlanma duygusuyla bireylerin sosyal medya kullanımındaki artış üzerinde de etkisi olduğunu saptamıştır. Anlaşılıyor ki dışlanma yaşantısıyla bireyler

daha fazla ie yonelebilir ve bireyin akıllı telefonuna sarılarak kendini daha fazla soyutlaması riski oluşabilir.

2.2.1.2. Beklenti ihlali teorisi

Diğeri bir kişiyle görüşmesinde birey, ona ayırdığı vakitten doyum almayı ve paylaştıklarının karşısındaki kişi tarafından önemsenmesini isteyebilir. Burgoon (1978), bireyin bir başkasıyla konuşması sırasında bazı beklentiler içinde olduğunu ifade etmiştir. Bireyin bir arada bulunduğu kişinin davranışlarına dair odağının kendisinde olması gibi beklentiler içinde olduğu ve akıllı telefonla ilgilenmenin ise aksi yönde bir davranış olduğu belirtilmektedir (Miller-Ott ve Kelly, 2017). Pettegrew ve Day (2015) araştırmasında cep telefonlarının beraber bulunan kişiye odaklanmayı engellediğı görüşü katılımcıların bir kısmı tarafından ifade edildiğı gözlenmiştir. Aile bireyleriyle özellikle özel günlerde bir aradayken cep telefonlarına odaklanılmasının istenen ilgi ve iletişimde kopukluklar olmasından kaynaklı beklenti ihlali oluşturabileceğı ifade edilmektedir (Kadylak ve diğeri, 2018). Cep telefonlarında kullanılan uygulamaların getirdiğı iletişim sağlanmak istendiğinde her an karşılık alabilme özelliğinden dolayı romantik ilişkisi olan çiftlerin yan yanayken bu durumdan etkilenebilmeleri, partnerinden beklediğı davranışların gerçekleşmesine engel yaratabileceğı belirtilmektedir (Miller-Ott ve Kelly, 2015b). Partnerin sosyotelizm davranışı, partnerden beklenen davranışların tersi yönünde bir davranış olduğu ifade edilmektedir (David ve Roberts, 2021). Yapılan çalışmaya katılan bireylerin partnerle baş başa zamanlarında dikkatin kendilerinde olması beklentisi içinde oldukları ve bu gerçekleşmediğinde, partnerin dikkatinin cep telefonuna da yönelmesi durumunun hoş karşılanmadığı belirlenmiştir (Miller-Ott ve Kelly, 2015b). Akıllı telefonların her an bireyin dikkatini çekebilme özelliğinden dolayı telefonlar o an birlikte vakit geçirilen kişiye verilen ilginin kesintili olmasına ve sonuçta bu şekilde yapılan muhabbetten doyum alınmamasına yol açabilir.

2.2.1.3. Nezaket teorisi

Sosyal bir ortamdayken veya sevdiğimiz bir kişiyle muhabbet ediyorken gerçekleştirilen sosyotelizm davranışı nezaket kuralları dışında bir davranış olarak görülebilir. Brown ve Levinson (1987), nezaket teorisi kapsamında olumlu ve olumsuz yüzden bahsetmiştir ve bunların bazı durumlarda tehdit edilebileceği öne sürülmüştür. Miller-Ott ve Kelly (2017) araştırmasında başkalarıyla birlikte aynı ortamda vakit geçirirken cep telefonunun da ortamda bulunmasının bireyin olumlu ve olumsuz yüzünü tehdit ettiği sonucuna ulaşmışlardır. Harrison, Bealing ve Salley (2015) çalışmasında, bireyin başkasıyla aynı ortamdayken telefonuna dikkatini verip diğer bir kişiye mesaj atmasının sosyal açıdan olmaması gereken bir durum görüşünde olduğu belirlenmiştir. Yapılan araştırma kapsamında katılımcıların başkasıyla aynı bağlamda paylaşım içindeyken telefona odaklanmanın kaba bir davranış olduğunu düşündükleri belirlenmiştir (Miller-Ott ve Kelly, 2017). Benzer bir sonuç Vanden Abeele ve diğerlerinin (2016) çalışmasında bulunmuştur ve buna göre bir başkasıyla aynı ortamda paylaşım içindeyken telefona bakan bireyin daha az kibar, dikkatsiz olarak değerlendirildiği tespit edilmiştir. Romantik ilişki bağlamında bakıldığında yüz yüze görüşmedeyken cep telefonuna bakmanın kaba ve öfke uyandırıcı bir durum görüşünde olduğu bulunmuştur (Miller-Ott ve Kelly, 2015a). Sonuç olarak sosyotelizme maruz kalmanın önemsiz ve orada değilmiş gibi hissetmeye yol açabilmesinden kaynaklı birey için yüz tehdit edici yönü olduğu belirtilmektedir (Kelly, Miller-Ott ve Duran, 2019). Anlaşıyor ki bir başkasıyla yüz yüze sohbet halindeyken telefonda bir başkasıyla iletişim kurma, çeşitli uygulamalarda gezinme veya sadece bildirim gelip gelmediğine bakma gibi telefonla ilgili herhangi bir davranışın gerçekleştirilmesi buna şahit olan kişi tarafından nezaketsiz davranışlar olarak görülebilir.

2.2.1.4. Kullanımlar ve doyumlar teorisi

Akıllı telefonların bireylerin hoşlanabileceği pek çok içerik sunduğu görülebilir ve birey akıllı telefonun ona sunduklarından hoşlandıkça başkalarının yanındayken bile akıllı telefonunda vakit geçirme isteği duyabilir. Ifinedo (2016), kullanımlar ve doyumlar teorisi bağlamında bireyin diğer insanlarla etkileşim kurmasını sağlayan internet sitelerini kullanmasına iten çeşitli öğelerin olabileceğini öne sürmüştür ve bunlardan bazıları da

keyifli vakit geçirmek, diğerleriyle etkileşimde kalmaktır. Diğer insanlarla bir aradayken onlarla konuşmak yerine telefonuyla ilgilenmeyi tercih etme, yani sosyotelizm davranışı sergilemenin de bu teori kapsamında telefonunda yaptığı şeylerden hızlı bir şekilde keyif almayla ilgili olabileceği belirtilmiştir (Al-Saggaf ve O'Donnell, 2019). Karadağ ve diğerlerinin (2016), yaptıkları çalışmada sosyotelizm davranışını sergileyen bireylerin akıllı telefon yoluyla yakınlarıyla hızlı bir şekilde haberleşebilme gibi faydaları olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca bir diğerinin varlığında cep telefonuyla ilgilenmenin sebepleri arasında can sıkıntısından kurtulma isteğinin olabileceği ifade edilmektedir (Al-Saggaf, 2021). İnsanlarla ilişki kurmanın bir yolu olarak sosyal platformlara hızlıca ulaşılabilmesi ve yüz yüze iletişim kurulabilen zamanlarda da sosyal platformlarda gezinmeyi tercih etme ihtimalinin arttığı vurgulanmaktadır (Karadağ ve diğerleri, 2016). Bunlardan anlaşılıyor ki sıkılma hissini ortadan kaldırma, geçirdiği vakitten hoşnut olma ve orada bulunmayan yakınlarıyla etkileşimi devam ettirme isteğiyle kişi, halihazırda yanında birileri varken bile cep telefonuna bakmak isteyebilir.

2.2.2. Sosyotelizmin etkileri

Sosyotelizm, hem davranışı gerçekleştiren hem de maruz kalan açısından sosyal, duygusal birtakım sonuçları ortaya çıkarabilir. Sosyotelizm davranışında bulunan bireyin, bulunduğu ortamda başkalarıyla karşılıklı sohbet edebilme fırsatı varken akıllı telefonuna dikkat kesildiği ve böylece de giderek sosyal ihtiyaçlarını gerçek dünyadan bağımsız bir şekilde karşılamayı isteyeceği ifade edilmiştir (Yam ve İlhan, 2020). Sosyotelizm davranışı kişilerarası ilişkinin gücünü zayıflatmakta, yüz yüze etkileşimi azaltmakta ve bireyin olumsuz duygular hissetmesine yol açtığı belirtilmiştir (Parmaksız, 2022). Bununla karşılaşan bireyin üzüntü, değersizlik gibi hisler yaşadığı ve bu davranışı gerçekleştiren kişilere karşı da olumsuz duygular deneyimlediği ifade edilmektedir (Ergün ve diğerleri, 2019). Partnerlerin bir arada bulunurken sohbetleri sırasında ortamda bulunan cep telefonunun dikkat dağınıklığına yol açmasının ve kendini ifade eden partnerin etkin dinlenmediğini hissetmesinin ilişkide olumsuz etki yaratabileceği ifade edilmektedir ve bireyin etkileşimde bulunduğu diğer bireyle paylaştıklarının anlamlı olması ve ortamda cep telefonunun bulunması durumunda bireylerin birbirine daha az güven duydukları sonucuna ulaşılmıştır (Przybylski ve Weinstein, 2013). Krasnova, Abramova, Notter ve Baumann

(2016), yaptığı çalışmada partnerleri tarafından sosyotelizme maruz kalan bireylerin öfke, üzüntü, kıskançlık gibi duygular yaşadıkları belirlenmiştir. Bununla beraber başka bir çalışmada ise diğer bireylerle aynı ortamda iletişim halindeyken akıllı telefonların ortama dahil olmasıyla sohbetin kalitesinin olumsuz bir şekilde nitelendirildiği bulunmuştur (Vanden Abeele ve diğerleri, 2016). Kadylak ve diğerlerinin (2018) yaptıkları araştırmadaki kişiler tarafından aile ile birlikteyken telefona odaklanılmasının iletişim üzerinde negatiflik yaratabileceği bildirilmiştir. McDaniel ve Coyne (2014) tarafından teknolojinin bireyin yaşadığı zorlukların üstesinden gelmek için kullandığı bir araç olabildiği ve buna karşılık teknolojiye sığınma arttıkça gerçek yaşamdaki bireylerle iletişimi kesintiye uğratmasından dolayı sorunları artırıcı bir yönü olabileceği belirtilmektedir. Sosyotelizm davranışının her ortamda ortaya çıkabilmesinden dolayı arkadaşlıklar, aile üyeleri, romantik ilişkiler gibi birçok ilişkiyi tehdit ettiği söylenebilir.

2.2.3. Sosyotelizm türleri

2.2.3.1. Partner sosyotelizmi

Partnerler bir aradayken birbirlerine karşı ilgili, duyarlı, meraklı olmak yerine akıllı telefonlarında neler olup bittiğiyle ilgili merak duyabilirler, dolayısıyla vakitlerini telefonda geçirebilirler. Partner sosyotelizmi, partnerle bir arada etkileşim halindeyken onun cep telefonuna odaklanmayı tercih etmesi olarak ifade edilmektedir (Roberts ve David, 2016). Partnerin sosyotelizm davranışına maruz kalınan günlerde bireylerin daha fazla kızgınlık, üzüntü, yalnızlık duygularını deneyimlediği saptanmıştır (Frackowiak, Hilpert ve Russell, 2023). Teknolojik aletlerin iletişime engel oluşturmalarının artmasıyla teknoloji üzerine tartışmaların ve depresyonun arttığı bulunurken ilişki doyumunun ve yaşam doyumunun azaldığı tespit edilmiştir (McDaniel ve Coyne, 2014). Partnerinden sosyotelizme maruz kalan bireyin kıskançlık yaşayabileceği ve onu bu davranışı sorgulamaya itebileceği ifade edilmektedir (David ve Roberts, 2021). Sosyotelizme maruz kalan birey, sosyotelizm davranışını gerçekleştiren kişinin telefonunda ne yaptığını bilmediği durumda daha fazla dışlanmış hissedebileceği, partnerinin diğer bir kişiyle görüştüğü izlenimini oluşturabileceğinden dolayı partnerine kıskançlık duyabileceği ve tartışmalara zemin hazırlayabileceği belirtilmektedir (Beukeboom ve Pollmann, 2021). Partner sosyotelizmine

maruz kalınan durumlarda kaygılı bağlanan bireylerin cep telefonu konusunda daha çok tartışma yaşadıkları saptanmıştır (Roberts ve David, 2016). Partner sosyotelizmine maruz kalmanın kaygılı bağlanma özelliği gösterme durumunda romantik kıskançlık aracılığıyla iyi oluşu da etkilediği tespit edilmiştir (David ve Roberts, 2021). Partnerin cep telefonunda ne yaptığı konusunda bilgi vermesi durumunda hissedilen rahatsızlık düzeyinin azaldığı belirlenmiştir (Miller-Ott ve Kelly, 2015b). Partner sosyotelizmi ile ilişki doyumu arasında negatif bir ilişki olduğuna dair araştırmalar bulunmaktadır (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Roberts ve David, 2016; Wang, Xie, Wang, Wang ve Lei, 2017; Wang, Zhao ve Lei, 2019). Wang ve diğerlerinin (2019) araştırmasında yüksek benlik saygısına sahip olan bireylerde partner sosyotelizmi ile ilişki doyumu arasında negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Arshad ve Imran (2022) tarafından yapılan araştırmada partner sosyotelizminin evlilik doyumunu etkilediği saptanmıştır. Carnelley, Vowels, Stanton, Millings ve Hart (2023) tarafından yapılan araştırmada partner sosyotelizmine maruz kalınan günlerde romantik ilişki kalitesinin azaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca partner sosyotelizminin benlik saygısı (Wang ve diğerleri, 2019), kaygı (Schokkenbroek ve diğerleri, 2022), depresyon (Wang ve diğerleri, 2017) ile pozitif bir ilişkisi olduğuna dair çalışmalar bulunmaktadır. Partnerin telefonu ile ilgilenmeyi seçtiğine şahit olmak bireyin duygusal durumunu etkilemekle kalmayıp ilişkiye ve partnerine dair de kafasında soru işaretlerine yol açması gibi ciddi sonuçlara zemin hazırlayabileceği söylenebilir.

2.2.3.2. Yönetici sosyotelizmi

Birey yöneticisiyle konuşmaları sırasında konuşulan konu önemli olsun veya olmasın yöneticinin telefonu ile temas halinde, telefonunda herhangi bir durumla uğraşırken olduğunu deneyimleyebilir. Yönetici sosyotelizmi, yöneticinin ilgisini çalışanla iletişimine vermesine akıllı telefonun engel teşkil ettiği durum olarak tanımlanmaktadır (Roberts ve David, 2017). Yönetici sosyotelizminin çalışanla aynı ortamda olan yöneticinin telefonuna dikkat kesilmesiyle ortaya çıktığı belirtilmektedir (Özdemir, 2020). Bu durumun yönetici ile çalışan arasındaki ilişkiye zarar verebileceği vurgulanmaktadır (Roberts ve David, 2017). Yönetici sosyotelizmine maruz kalmanın bireyde strese yol açabilen bir deneyim olduğu ve buna maruz kalan bireyin dikkate alınmadığını, önemsenmediğini düşünebileceği belirtilmektedir (Yousaf, Rasheed, Kaur, Islam ve Dhir, 2022). Çalışan bireyin yöneticisi

tarafından sosyotelizme maruz kalmasının yöneticiye olan güveni sarsıcı bir deneyim olduğu ifade edilmiştir (Özdemir ve Erdem, 2021). Yapılan bir çalışmada yönetici sosyotelizmi ile yöneticiye duyulan güven arasında negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir ve yönetici sosyotelizminin dolaylı yoldan (yöneticiye duyulan güven yoluyla) çalışan bağlılığını da etkilediği saptanmıştır. (Roberts ve David, 2017). Yousaf ve diğerlerinin (2022) yaptıkları çalışmada ise yönetici sosyotelizmi ile çalışanların işe bağlılık, iş performansı, içsel motivasyonları arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Anlaşıyor ki bireyin yöneticisi tarafından sosyotelizm davranışına maruz kalması hem yöneticisine hem de işine olan algısını negatif yönde değiştirebilir.

2.2.3.3. Ebeveyn sosyotelizmi

Çocuklar ebeveyn tarafından görüldüğünü, kabul edildiğini, dikkatinin ve ilgisinin onda olduğunu hissetmeye ihtiyaç duyabilirler ve sosyotelizm davranışı çocukların tam tersi duygular içinde olmasına yol açabilir. Ebeveyn sosyotelizmi, ebeveynin çocuğuyla iletişim halindeyken cep telefonuna dikkatini vermesi olarak açıklanmaktadır (Xie ve Xie, 2020). Aile bireyleri ile beraberken cep telefonu kullanımının aile içi ilişkileri de etkileyen bir durum olduğu belirtilmektedir (McDaniel, 2019). Yapılan araştırmalarda ebeveyn sosyotelizmine maruz kalma arttıkça cep telefonu bağımlılığında da artış olduğu belirlenmiştir (Mi, Cao, Diao, Wu ve Fang, 2023; Xie, Chen, Zhu ve He, 2019). Ebeveyn sosyotelizmi ile çocuklarda problemli cep telefonu arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Hong ve diğerleri, 2019). Benzer şekilde Niu ve diğerlerinin (2020) yaptığı çalışmada ebeveyn sosyotelizmi ile problemli cep telefonu kullanımı arasında pozitif ilişki olduğu ve bu ilişkide ebeveyn çocuk ilişkisinin aracı rolü olduğu saptanmıştır. Başka bir çalışmada ebeveyn sosyotelizmine maruz kalma ile geç çocukluk ve ergenlik döneminde depresyon arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Xie ve Xie, 2020). Ergen bireylerle yapılan bir çalışmada, ebeveyn sosyotelizminin sosyal kaygı ve akademik tükenmişlikle pozitif ilişkili olduğu bulunurken öz kontrol ile negatif ilişkili olduğu saptanmıştır (Jiang, Lin ve Hu, 2023). He, Zhao, Wei ve Huang (2022) çalışmasında, ebeveyn sosyotelizmi ile ebeveyn çocuk bağlanması arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca ebeveyn sosyotelizmine maruz kalmanın ergenlerde sosyotelizmi yordadığı bulunmuştur (Aydoğdu ve Yaşar, 2022). Görüldüğü üzere ebeveynin sosyotelizm davranışının çocukların yaşantısında birçok yönden

önemli bir etkisinin bulunmasının yanı sıra ebeveyn ve çocuk arasında sağlıklı bir ilişkinin bulunmasının, ebeveynin dikkatinin bölünmeden çocukla olan iletişimde olmasının birçok problemli duruma karşı koruyucu etkisinin olacağı söylenebilir.

2.2.3.4. Akran sosyotelizmi

Arkadaşlarla birlikte vakit geçirirken telefonların genelde masada görünür biçimde durduğu, zaman zaman telefon çalmadan bile kullanılmaya başlandığı ve karşıdaki bireyin aniden dinlenmediğini hissettiği gibi durumların yaşanabildiği gözlenebilir. Sosyotelizmin arkadaşlarla bir aradayken gerçekleştirilmesi akran sosyotelizmi olarak tanımlanmaktadır (Sun ve Samp, 2022). Arkadaşlarla beraberken onlarla muhabbet etmek yerine ilgiyi cep telefonuna vermenin arkadaşlık kalitesini düşürdüğü belirlenmiştir (Parus, Adu ve Keraf, 2021). Benzer şekilde akran sosyotelizmi ile arkadaşlıktan duyulan tatmin arasında negatif ilişki olduğu belirlenmiştir (Sun ve Samp, 2022; Sun ve Yoon, 2023). Akran sosyotelizmi ile akıllı telefon (Sun ve Yoon, 2023; Zhao, Ye ve Yu, 2021) ve sosyal medya bağımlılığı (Xu, Liu, Li ve Yang, 2022) arasında pozitif ilişki olduğuna dair çalışmalar bulunmaktadır. Bunlara ek olarak akran sosyotelizmi ile depresyon (Sun ve Samp, 2022), sosyal kaygı (Chu ve diğerleri, 2021; Sun ve Samp, 2022), can sıkıntısı eğilimi (Zhao ve diğerleri, 2021), yalnızlık (Xu ve diğerleri, 2022) pozitif ilişkili bulunmuştur. Sun ve Samp (2022) araştırmasında kişilik özelliklerinden uyumluluk düzeyi ne kadar yüksekse akranlarına karşı daha az sosyotelizm davranışının ortaya çıktığı ve buna karşılık nevrotizm düzeyinin yüksek olmasıyla akran sosyotelizmi davranışının daha fazla sergilendiği belirlenmiştir. Anlaşıyor ki bireyin duygusal durumu bireyi arkadaşlarıyla beraberken telefonuna bakmaya iten bir durum olabilir, bu davranışın da arkadaşların birlikte geçirdiği vakitten memnun olmasına engel olduğu ve bunun sürekliliğinin sosyotelizm davranışını sergileyen kişiyle görüşmeyi azaltmaya kadar gidebileceği söylenebilir.

2.3. Aşka ilişkin tutumlar

Romantik ilişkilerin, çoğu bireyin hayatında önemli bir yer kapladığından ve birey için aşkın nasıl oluştuğu, neleri içerdiği gibi durumların merak konusu olduğundan söz edilebilir. Aşkı

açıklamak için çeşitli kuramlar öne sürülmüştür (Lee, 1977; Rubin, 1970; Sternberg, 1986) ve bunlar içinden Rubin (1970) aşk ile ilgili öne sürdüğü kuramında aşk ile hoşlanmayı ayrı olarak değerlendirmiştir. Çalışma kapsamında aşk ölçeği geliştirilmiştir ve buna göre aşkın üç bileşene sahip olduğu belirtilmiştir. Bunlar içinden partneri önemseme bileşeni, partnerinin ihtiyacı olduğunda onunla ilgilenmek, ona öncelik vermekle karakterizyken bağlılık duyma bileşeni partnerinin olmadığı bir hayat istememek ile ilgili olduğu belirtilmektedir. Özel olma bileşeni ise partneri başkalarından ayrı tutma, ona karşı olumlu duygular içinde olma ile ilgili olduğu ifade edilmektedir (Rubin, 1970). Anlaşıyor ki aşk yaşantısında bireyin diğer kişilere olduğundan farklı olarak bir başkasına yönelik yoğun hisler beslemesi, o kişinin yaşamında önemli bir yer tutması gibi durumlar olabilir.

Her bireyin deneyimlediği aşkta ilişki dinamiklerinin farklılaşması söz konusu olabilir. Aşkı açıklayan kuramlardan bir diğeri de Sternberg'in (1986) üçgen aşk teorisidir. Sternberg (1986), üçgen aşk teorisinde aşkı yakınlık, tutku ve bağlılık kavramları ile açıklamıştır. Buna göre yakınlık kavramının, partnerle yakınlığı oluşturmaya yarayan her duyguyu içinde barındırdığı ifade edilmektedir. Tutku kavramının daha çok dış görünüşten etkilenme, cinsellikle ilgili olduğu belirtilmektedir. Bağlılık kavramının ise bireyin partnerine karşı hissettiği aşkın farkında olması ve bunu koruma yönünde kendini adanması olarak belirtilmektedir. Bu bahsedilen kavramların etkileşiminden oluşan farklı aşk türleri tanımlanmıştır. Bu aşk türleri aşksızlık, beğenme, delicesine aşk, boş aşk, romantik aşk, arkadaşça aşk, aptalca aşk, mükemmel aşk olarak belirtilmektedir. Aşksızlık yakınlık, tutku ve bağlılığın olmadığı durum olarak belirtilmektedir. Beğenme yakınlığı, delicesine aşk tutkuyu, boş aşk ise bağlılığı içeren aşk türü olarak ifade edilmektedir. Romantik aşk yakınlık ve tutkuyu, arkadaşça aşk yakınlık ve bağlılığı, aptalca aşk tutku ve bağlılığı bir arada bulunduran aşk türleri olarak belirtilmektedir. Yakınlık, tutku ve bağlılığın üçünü de bir arada bulunduran aşk türü ise mükemmel aşk olarak tanımlanmaktadır (Sternberg, 1986). Anlaşıyor ki her bireyin deneyimlediği aşk biricik, o ilişkiye özgü olabilir.

Bireyin arkadaşlık ilişkilerindeki tutumlarıyla romantik ilişkisindeki tutumu farklı olabilir. Bireylerin aşka dair bakış açılarının farklılık gösterebildiğinden ve bu bakış açısıyla tutarlı olarak davranışlar sergilediğinden bahsedilmektedir (Lee, 1977). Lee (1977), aşk kuramında eros (tutkulu aşk), ludus (oyun gibi aşk), storge (arkadaşça aşk), mania (sahiplenici aşk), pragma (mantıklı aşk) ve agape (özgeci aşk) olmak üzere altı aşk türünden bahsetmiştir. Lee (1977), aynı kişiyle beraberken ilişki ilerledikçe sahip olunan aşk türünün değişebileceğini

ve farklı kişilerle de farklı aşk türleri yaşanabileceğini belirtmiştir. Bu kurama göre aşk türleri şu şekilde açıklanmaktadır;

Tutkulu aşka sahip olan birey için beraber olduğu kişinin sahip olmasını istediği belli özellikler olduğu ve fiziksel yönden beğendiği kişilerle birlikte olmayı tercih ettiği belirtilmektedir. Bu aşkta bireyin ilişki içinde olduğu kişiyle yakın olmak konusunda istekli olduğu, çokça vakit geçirmek istediği, hissettiği duygulardan keyif aldığı ifade edilmektedir (Lee, 1977). Tutkulu aşkta bireyin takıntılı ve kıskanç olmaktan uzak olduğu belirtilmektedir (Ercan, 2013). Bunların yanında bu aşka sahip bireylerin ilişki içindeki oluşan problemlerin farkında oldukları da belirtilmektedir (Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2004). Anlaşıyor ki tutkulu aşka sahip olan birey, ilişkiyle ilgili kaygılanmak yerine ilişkinin o anki gidişatından doyum almaya yönelik bir tutum içinde olabilir.

Oyun gibi aşka sahip olan bireyin ilişki içinde olduğu kişiye karşı yoğun duygular beslemediği, bağlılık hissetmediği ve sadık olmadığı belirtilmektedir. Romantik ilişki yaşayacağı kişide olmasını istediği özellikler konusunda kesinliği olmadığı ve sık sık partner değişikliği yaşadığı ifade edilmektedir. Partneriyle ilerleyen zamanlarda ilişkilerine dair neler olabileceği ile ilgili konuşmalar içinde bulunmamak ve partnerine kısıtlı zaman ayırmak da bu aşkın özellikleri arasında sayılmaktadır. Ayrıca oyun gibi aşkta bireyin kıskançlık yaşama durumunun nadiren olduğu ve ilişkide olduğu kişinin de bunu yaşamamasını istediği belirtilmektedir (Lee, 1977). Bu aşkta bireyin partneri uzak bir yerde olduğunda yakınındaki kişiye ilgi duyacağı ifade edilmektedir (Ercan, 2013). Görülüyor ki oyun gibi aşka sahip olan birey partneriyle duygusal yakınlık kurmayı tercih etmeyebilir, aralarında belli bir mesafe olmasını isteyebilir.

Arkadaşça aşka sahip olan bireyin romantik ilişki yaşamak istediği kişide fiziksel görüntüden çok şefkat ve samimiyet gibi özelliklere dikkat ettiği ifade edilmektedir. Bu aşkta bireyin, öncelikle iyi bir arkadaşlık kurulması gerektiği ve bu güçlü arkadaşlık bağının romantik ilişki yönünde gelişmesi isteğinde olduğu belirtilmektedir. Benzer etkinliklerden hoşlanmak da bu aşkın özellikleri içinde sayılmaktadır. Romantik ilişki yaşanan kişiye dair bireyin güvensizlik, kaygı gibi duyguları ve sevgiliyi düşünüp durma davranışını deneyimleme ihtimalinin pek az olduğu belirtilmektedir. Ayrıca cinselliğin ilk başlarda değil, ilerleyen zamanlarda ortaya çıktığı belirtilmektedir (Lee, 1977). Anlaşıyor ki bu aşka sahip olan birey, ilişkisinde duygusal yakınlığa öncelik verebilir ve çoğunlukla olumlu duygu durumu içinde olabilir.

Sahiplenici aşkın tutkulu aşkla benzer bir yönü olduğundan bahsedilmektedir. Bu benzerlik sık sık romantik ilişki yaşanan kişiye düşünmek, odağın, ilginin çoğunlukla partnerde olmasıyla ortaya çıktığı belirtilmektedir. Buna karşılık sahiplenici aşka sahip bireyin romantik ilişki yaşadığı kişiye karşı odağının ve düşüncelerinin takıntı denebilecek bir düzeyde olduğu ve bu düşüncelerin içinde ilişkiyi tehlikeye atabilecek durumların da olduğu belirtilmektedir. Bu aşkın bir diğer özelliği olarak da bireyin romantik ilişki yaşamak isteyebileceği kişide nasıl bir dış görünüşten hoşlanıp hoşlanmayacağı ile ilgili net bir fikrinin olmadığı ifade edilmektedir (Lee, 1977). Sahiplenici aşka bireyin güvensizlik yaşadığı ve partnerinin ilgisini yetersiz bulduğu belirtilmektedir (Ercan, 2013). İlişkisinde bu aşka sahip olan bireyin duygusal zorlanmalar yaşayabileceği ve bununla beraber partneriyle ilişkisini olumsuz etkileyecek nitelikte olan partneri kontrol etme gibi birtakım davranışlar sergileyebileceği söylenebilir.

Mantıklı aşka mantığın ön planda olduğu vurgulanmaktadır. Bu aşka sahip bireyin romantik ilişki yaşamak isteyeceği kişide olması gereken özellikleri belirlediği ve bu özellikler doğrultusunda kafasındaki kişiye ulaşmayı planladığı ifade edilmektedir (Lee, 1977). Mantıklı aşka bireyin gerçekçi bakış açısına sahip olduğu belirtilmiştir ve partnerin gelecekteki yaşantılarına neler katabileceği göz önünde bulundurulduğu ifade edilmektedir (Ercan, 2013). Anlaşıyor ki bu aşka birey, duygusallığı bir yana bırakıp enerjisini onun için önemli olan koşulları sunabilecek bireyi bulma yönünde kanalize edebilir.

Özgeci aşk, bireyin kendine odaklı olmaktan ziyade romantik ilişki içinde olduğu kişiyi düşünmesi, onun iyiliğini gözetmesiyle karakterize bir aşk olduğu belirtilmektedir. Bu aşka bireyin, partnerine karşı her koşulda sevgisini sunmak konusunda cömert davrandığı ifade edilmektedir (Lee, 1977). Bu aşka bireyin sevgiyi almaktan çok sevgisini ve ilgisini hissettirmeyi önemseydiği söylenebilir.

Bireyler, aşka dair olumsuz düşünceler içinde olabilmelerinden dolayı ilişkilerin sıradan veya olumsuz bir hale gelmesinin kaygısını taşıyabilirler. Romantik aşk ile ilgili bir çalışmada Acevedo ve Aron (2009) tarafından romantik aşkın takıntı içermediği bu haliyle uzun süren ilişkilerde de devamlılığı olabileceği öne sürülmüştür ve romantik aşkın uzun sürebilme düşüncesinin uzun süredir ilişki içinde olan bireylerin davranışlarını etkileyebileceği farklı kişilerle ilişki kurmaya yönelme ve ayrılma davranışlarında azalma olabileceği belirtilmektedir. Ayrıca romantik ilişkide partnerin güven veren davranışlarının romantik aşkı yaşamının devamlılığını sağlayacak bir etken olduğu aksi durumda takıntılı aşkın oluşma ihtimalinden bahsedilmektedir. (Acevedo ve Aron, 2009). Anlaşıyor ki

çiftlerin romantik aşkı deneyimleme süresi ilişki içinde birbirlerine karşı tutumlarından etkilenebilir.

Aşka dair tutumlar, yaşanılan çevrenin kendine özgü özelliklerine göre de şekillenebilir. Bireyin sahip olduğu aşk tutumunda toplumun da etkisinin olduğu belirtilmektedir ve yapılan araştırmada aşk tutumları benlik tiplerine göre incelenmiştir, buna göre toplulukçu benliğe sahip bireylerin tutkulu aşka daha az sahip oldukları, bireyci benliğe sahip olan bireylerin ise mantıklı aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşka daha az sahip oldukları tespit edilmiştir (Ercan, 2013). Aşk konusunu kültürle açıklayan başka bir araştırmada dışsal kontrol odağı olan bireylerin içsel kontrolü olan bireylere göre romantik bağlılıklarının daha çok olduğu tespit edilmiştir ve ayrıca hem âşık olma sayısının hem de yoğunluğun kadınlarda erkeklere nazaran daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Dion ve Dion, 1973). Bu bilgilere göre söylenebilir ki aşka dair tutumlar çevresel etkenlerden, çevrenin bireyden beklentilerinden veya bireyin hissettiği toplumsal baskıdan etkilenebilir.

Bireylerin aşka ilişkin tutumları cinselliğe bakış açılarını da şekillendirebilir. Aşka ilişkin tutumların cinsellik ile ilişkisini araştıran Hendrick ve Hendrick (1987) çalışmasında cinsellik konusunda araçsal bakış açısına sahip olmanın oyun gibi aşk tutumuyla pozitif ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine cinsellikle ilişkisini araştıran bir başka çalışma kapsamında Frey ve Hojjat (1998) sahiplenici aşk tutumunda bireyin partnerine karşı duyduğu güvence ihtiyacından kaynaklı cinsel senaryolardan biri olan partner katılımını tercih edebileceği ve oyun gibi aşk tutumuna sahip olan bireylerin ise cinsel senaryolardan rol oynamayı seçebileceği öne sürülmektedir. Araştırma sonucunda Frey ve Hojjat (1998) arkadaşça aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk tutumlarının partner katılımıyla pozitif ilişkili olduğunu belirlemiştir. Anlaşıyor ki bireylerin aşka dair sahip oldukları tutumları cinsellikle ilişkili davranışlarına da yansıyabilir.

Aşka ilişkin sahip olunan tutumları etkileyen değişkenlerden biri de cinsiyet olabilir. Aşka ilişkin tutumların cinsiyet ile ilişkisine alanyazında sıkça değinildiği gözlenmektedir (Agus, Puddu ve Raffagnino, 2021; Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2004; Geçim, 2023; Hendrick ve Hendrick, 1986; Hendrick, Hendrick ve Dicke, 1998; Lee, 1977). Erkeklerde oyun gibi aşk tutumunun (Ercan, 2013; Fermani ve diğerleri, 2019; Geçim, 2023; Hendrick ve Hendrick, 1987; Meskó, Zsidó, Láng ve Karádi, 2021) ve özgeci aşk tutumunun daha fazla görüldüğü belirlenen çalışmalar bulunmaktadır (Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2004; Ercan, 2013; Meskó ve diğerleri, 2021). Kadınların tutkulu aşk, arkadaşça aşk, mantıklı aşk ve sahiplenici aşk tutumuna daha fazla sahip olduğuna dair çalışmalar bulunmaktadır (Hendrick ve

Hendrick, 1986; Meskó ve diğerleri, 2021). Geçim (2023) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin özgeci, sahiplenici, oyun gibi aşk tutumlarına kadınlardan daha fazla düzeyde sahip olduğu belirlenmiştir. Başka bir çalışmada kadınlarda ve erkeklerde en fazla görülen aşk tutumunun mantıklı aşk olduğu ve bunu takip eden aşk tutumunun arkadaşça aşk olduğu bulunmuştur (Agus ve diğerleri, 2021). Fermani ve diğerlerinin (2019) çalışmasında tutkulu aşk tutumunun kadınlarda daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmalardan anlaşılıyor ki erkeklerin özgeci aşk ve oyun gibi aşk tutumlarına sahip olma eğilimleri daha fazla olabilir.

Farklı aşk tutumları ilişkide farklı olumlu yönleri artırabilirken ilişkiye olumsuz yönler yükleyen aşk tutumları da olabilir. Agus ve diğerleri (2021) evli veya beraber yaşayan çiftlerle yürüttükleri çalışmasında partnerlerin başta mantıklı aşk, arkadaşça aşk tutumu olmak üzere benzer aşk tutumlarının olduğu görülmüştür ve bununla beraber partnerlerin aşka ilişkin tutumlarının benzer olmasının ilişkiye dair doyumlara ile ilişkili olmadığına ulaşılmıştır. Türk ve Demirli Yıldız (2017) ise araştırmasında ilişki doyumu ile özgeci aşk, arkadaşça aşk, tutkulu aşk tutumunun pozitif ilişkili olduğunu oyun gibi aşk tutumunun negatif ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Büyüksahin ve Hovardaoğlu (2004) yaptığı çalışmada tutkulu aşk, özgeci aşk, sahiplenici aşk ile ilişkide mutlu olma arasında pozitif ilişki bulunurken oyun gibi aşk ile ilişkide mutlu olma arasında negatif ilişki olduğunu belirlemiştir. Bir başka çalışmada aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşkın ilişki doyumunu etkilediği ve bununla beraber tutkulu aşk, sahiplenici aşk, oyun gibi aşkın bağlılığı etkilediği belirlenmiştir (Fehr, Harasymchuk ve Sprecher, 2014). Anlaşılıyor ki bireyin ilişki içinde hissettiği refahı, huzuru ve partnerine olan sadakati sahip olduğu aşk tutumunun bir göstergesi olabilir.

2.4. İlgili araştırmalar

2.4.1. Aldatma eğilimi ile ilgili yapılan araştırmalar

Aldatma ile ilgili olarak alanyazında ilişki doyumu (González-Rivera ve diğerleri, 2019; Martins ve diğerleri, 2016; McDaniel ve diğerleri, 2017), evlilik doyumu (Atkins ve diğerleri, 2001), evlilik uyumu (Polat, 2006), ilişkiye dair kararsızlık (González-Rivera ve diğerleri, 2019; McDaniel ve diğerleri, 2017), geçmişteki aldatma davranışı (Buunk ve

Bakker, 1995; Martins ve diğerleri, 2016), aşk (Geçim, 2023; Leeker ve Carlozzi, 2012), çatışma eğilimi (Polat, 2006), affetme (Fisher ve diğerleri, 2008; Geçim, 2023) gibi konularla ilgili araştırmalar yapıldığı gözlenmiştir.

Polat (2006) araştırmasında erkeklerin aldatma eğiliminin kadınlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca her iki cinsiyet için çatışma eğilimleri düşük olduğu durumda erkeklerin daha yüksek aldatma eğilimine sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Buna karşılık Kaya Cicereli ve Büyük (2021) çalışmasında kadınların aldatma eğiliminin erkeklere nazaran daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Atkins ve diğerleri (2001) araştırmasında erkeklerin partnerlerini aldattıklarını belirtme düzeylerinin kadınlara kıyasla daha fazla olduğu bulunmuş fakat bunun yaşlarına göre değişim gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

İlişkiye dair kararsızlık yaşama ile sanal ortamlarda aldatmayla ilgili hareketlerde bulunma arasında pozitif ilişki bulunurken cinsel doyum, ilişki doyumu ve duygusal yakınlık ile sanal ortamlarda aldatmayla ilgili hareketlerde bulunma arasında negatif ilişki bulunmuştur (González-Rivera ve diğerleri, 2019). Bağlılık ve tatmin düzeyinin az olmasının aldatmayla ilişkili olduğu saptanmıştır (Martins ve diğerleri, 2016). Kaygılı bağlanmanın, ilişkide kararsızlık yaşamanın ve ilişki doyumunun sanal ortamlarda aldatmayla ilgili hareketlerde bulunmayı yordadığı belirlenmiştir (McDaniel ve diğerleri, 2017).

Aldatma eğiliminin evlilik uyumu ile negatif yönde, çatışma eğilimi ile pozitif yönde ilişkili olduğu saptanmıştır (Polat, 2006). Evlilikten doyum alma azaldıkça aldatmanın arttığı bulunmuştur (Atkins ve diğerleri, 2001). Geçim (2023) çalışmasında aldatma eğilimi ile aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşk, oyun gibi aşk, sahiplenici aşk arasında anlamlı ilişkiler olduğunu tespit etmiştir ve buna göre tutkulu aşkın aldatma eğilimiyle negatif ilişkisine, oyun gibi aşk ve sahiplenici aşkın aldatma eğilimiyle pozitif ilişkisine ulaşmıştır.

Bireylerin cinsel aldatma durumunda duygusal aldatmaya kıyasla daha yüksek düzeyde sıkıntı yaşadığı bulunmuştur ve cinsel aldatma karşısında öfke duygusu ağırlıktayken duygusal aldatma karşısında kaygı ve kıskançlığın ağırlıkta olduğu görülmüştür. Aynı çalışmada kadınların duygusal aldatmaya dair yaşadıkları öfke, kaygı, kıskançlık ve aşağılanmış hissetme düzeyinin erkeklere nazaran daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Leeker ve Carlozzi, 2012). Gordon ve diğerleri (2004) çalışmasında aldatılan bireyin evlilikle ilgili zorluk yaşama, travma sonrası stres bozukluğu, depresyon düzeylerinin

yüksek olduğu tespit edilmiştir ve aldatan bireyin ise kaygı düzeyinin yükseldiği belirlenmiştir.

Partneriyle beraber yaşayan bireylerin evlilere kıyasla partnerleri dışında biriyle cinsellik yaşama konusunda daha fazla istek duydukları bulunmuştur (Buunk ve Bakker, 1995). Sprecher, Regan ve McKinney (1998) çalışmasında katılımcılar tarafından evli erkeğin aldatması durumunda evli kadına nazaran yeni partnere bağlılığının ve sevgisinin daha düşük değerlendirildiği bulunmuştur. Ayrıca katılımcıların evli erkeğin eşinden ayrılıp yeni partnerle evlenmesini daha düşük bir ihtimal olarak değerlendirdikleri bulunmuştur.

Aldatılma sonucunda bireyin partnerine karşı güven konusunda zorluk yaşadığı, partnerleriyle ilgili düşüncelerinin olumsuz bir yere kaydığı ve kendi düşüncelerine karşı güvensizlik yaşadıkları tespit edilmiştir. Yine bu çalışmada aldatma yaşayan çiftlerle yapılan terapiler sonucunda partnerlerin empati, bağlılık düzeylerinde ve bunun yanında aldatılan bireyin de affetme düzeyinde yükselme yaşandığı gözlemlenmiştir (Gordon ve diğerleri, 2004). Geçmiş ilişkisinde aldatılan kadınların gerçek hayatta ve sanal yolla duygusal aldatma davranışında bulunma ihtimallerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir (Martins ve diğerleri, 2016).

Eğitim düzeyi yükseldikçe aldatma düzeyinin arttığı ve erken yaşta evlilik yapan kişilerin aldatma ihtimallerinin arttığı bulunmuştur. (Atkins ve diğerleri, 2001). Kadınlarda eğitim düzeyinin yüksek olmasının sanal yolla cinsel aldatma davranışı ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Martins ve diğerleri, 2016). Kendisinin iş sahibi olduğu ve eşinin olmadığı durumda kişinin aldatma ihtimalinin arttığı belirlenmiştir (Atkins ve diğerleri, 2001). Bireylerin mevcut evliliklerine ne kadar yatırım yaptıkları düşüncesinin aldatmanın ortaya çıkıp çıkmamasında etkili olabilecek bir etken olabileceği öne sürülmüştür fakat katılımcıların bireyin evliliğine yaptığı yatırımın eşini aldatmasını, eşiyle olan ilişkisini bitirmesinde önemli bir rol oynamadığı görüşünde oldukları bulunmuştur (Sprecher ve diğerleri, 1998).

Yapılan çalışmalarda aldatmanın ilişkilerde tatmini, bağlılığı, uyumu, güveni azalttığı çatışmaları arttırdığı görülmüştür. Elde edilen bulgularda aldatılan kişide güvensizlik, kıskançlık, kızgınlık duygularının ortaya çıktığı da belirlenmiştir. Bununla beraber bireylerin partner sosyotelizmi davranışına maruz kalmalarıyla aldatma eğilimleri arasında nasıl bir ilişki olduğuyula ilgili alanyazında eksiklik olduğu söylenebilir. Aldatma

davranışının ilişkiyi kökten zedelediği gibi bireyin duygusal dünyasını da alt üst ettiğinden dolayı bu ilişkinin araştırılması önemli görülmektedir.

2.4.2. Partner sosyotelizmi ile ilgili yapılan araştırmalar

Partner sosyotelizmi ile kıskançlık (Arshad ve Imran, 2022; Beukeboom ve Pollmann, 2021; David ve Roberts, 2021; Krasnova ve diğerleri, 2016), yakınlık (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Halpern ve Katz, 2017), ilişki kalitesi (Carnelley ve diğerleri, 2023; Halpern ve Katz, 2017), ilişki doyumu (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Bröning ve Wartberg, 2022; Çizmeci, 2017; David ve Roberts, 2021; Roberts ve David, 2016; Thomas ve diğerleri, 2022; Wang ve diğerleri, 2017; Wang ve diğerleri, 2019; Zhan ve diğerleri, 2022), telefonla ilgili tartışmalar (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Halpern ve Katz, 2017; Roberts ve David, 2016), depresyon (Wang ve diğerleri, 2017), bağlanma (Bröning ve Wartberg, 2022; David ve Roberts, 2021; Roberts ve David, 2022), misilleme (Thomas ve diğerleri, 2022), benlik saygısı (Wang ve diğerleri, 2019) değişkenleri ile araştırmalar yapılmıştır.

Partner sosyotelizmi ile ilişki doyumu arasında negatif ilişki olduğu birçok çalışmada belirlenmiştir (David ve Roberts, 2021; Wang ve diğerleri, 2017; Wang ve diğerleri, 2019). Wang ve diğerlerinin (2019) çalışmasında evli bireylerde partner sosyotelizmi ile ilişki doyumu arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Çizmeci'nin (2017) çalışmasında ise partner sosyotelizminin ilişki doyumunu olumlu yönde yordadığı bulunmuştur. Leggett ve Rossouw (2014) çalışmasında partnerle aynı ortamdayken dizüstü bilgisayarına odaklanma durumunun ilişkiye dair olumsuz düşünceler içinde olma ile ilişkili olduğu belirlenmiştir, buna karşılık cep telefonuna dair böyle bir ilişki saptanmamıştır. Carnelley ve diğerleri (2023) tarafından partner sosyotelizmine maruz kalan günlerde romantik ilişki kalitesinin azaldığı belirlenirken bireyin partnerine karşı sosyotelizm davranışını sergilemesiyle ilişki kalitesi arasında bir ilişki olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Beukeboom ve Pollmann, (2021) çalışmasında bireyin partnerini telefonunda ne yaptığıyla ilgili bilgilendirdiğinde partner sosyotelizminin ilişki doyumu üzerindeki olumsuz etkisini azaltacağı bulunmuştur. Partner sosyotelizmi ile ilişki doyumu ilişkisinde romantik kıskançlığın aracı rolü olduğu saptanmıştır (David ve Roberts, 2021). Zhan ve diğerleri (2022) tarafından sosyotelizm ile ilişki doyumu negatif ilişkili bulunurken bu ilişkide yalnızlığın aracı rolü tespit edilmiştir.

Arshad ve Imran (2022) çalışmasında partner sosyotelizmi ile evlilik doyumunun negatif ilişkili olduğu ve partner sosyotelizminin evlilik doyumunu etkilediği bulgusuna ulaşmıştır.

Partner sosyotelizmi ile kıskançlık arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir (Arshad ve Imran, 2022; Beukeboom ve Pollmann, 2021). Partner sosyotelizmine maruz kalan bireyin kaygılı bağlanma özelliği göstermesi durumunda kıskançlığın da daha fazla yaşandığı belirlenmiştir (David ve Roberts, 2021). Partner sosyotelizmine maruz kalan bireyin partnerinin sanal ortamlarda neler yaptığını incelemeye yöneldiği ve bu inceleme davranışının kadınlarda daha fazla meydana geldiği belirlenmiştir (Schokkenbroek ve diğerleri, 2022). Partner sosyotelizmine maruz kalma ile misilleme arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir (Thomas ve diğerleri, 2022).

Teknolojik aletlerin iletişime engel oluşturmalarının artmasıyla depresyonun ve teknoloji hakkında tartışmaların arttığı ilişki doyumunun ve yaşam doyumunun ise azaldığı bulunmuştur (McDaniel ve Coyne, 2014). Partner sosyotelizmi ile telefonla ilgili tartışmaların ilişkili olduğuna dair çalışmalar bulunmaktadır (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Halpern ve Katz, 2017; Roberts ve David, 2016). Partner sosyotelizmine maruz kalınan durumlarda kaygılı bağlanan kişilerin cep telefonu konusunda daha çok tartıştıkları saptanmıştır (Roberts ve David, 2016).

Partner sosyotelizminin artmasıyla partnerin de daha az duyarlı olarak değerlendirildiği saptanmıştır. (Schokkenbroek ve diğerleri, 2022). Partner sosyotelizmi arttıkça partnerlerin birbirlerine yakınlığının azaldığı bulunmuştur (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Halpern ve Katz, 2017). Partner sosyotelizmi ile algılanan ilişki kalitesi arasındaki ilişkide yakınlık eksikliği ve telefona bağlı yaşanan tartışmaların aracı rolü olduğu bulunmuştur (Halpern ve Katz, 2017). Partner sosyotelizminin deromantizasyon ile pozitif ilişkisi belirlenirken romantik tutku ile negatif ilişkisi saptanmıştır (Roberts ve David, 2022).

Partner sosyotelizmine maruz kalma arttıkça kaygının arttığı belirlenmiştir (Schokkenbroek ve diğerleri, 2022). Roberts ve David (2022) ise partner sosyotelizmi ile bağlanma kaygısının pozitif ilişkili olduğuna ulaşmıştır. Partner sosyotelizmi ile dışlanma arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Beukeboom ve Pollmann, 2021). Zhan ve diğerlerinin (2022) araştırmasında empati düzeyi yüksek olanların ilişki doyumunun düşük olması durumunda daha fazla yalnızlık yaşadıkları ve böylece sosyotelizm davranışını gerçekleştirmelerinde artış olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Partner sosyotelizmine maruz kalma düzeyinin arttığı günlerde öfke, hayal kırıklığı gibi duygularda da artış olduğu bulunmuştur (Thomas ve

diğerleri, 2022). Wang ve diğerlerinin (2017) çalışmasında partner sosyotelizmi ile depresyon pozitif ilişkili bulunmuştur ve ayrıca bu ilişkide ilişki doyumunun aracı etkisine ulaşılmıştır. Halpern ve Katz (2017) çalışmasında partner sosyotelizmi ile algılanan ilişki kalitesi arasında negatif ilişki saptanmıştır ve ayrıca partner sosyotelizmi ile mesajlaşma sıklığı arasında pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Partner sosyotelizmi davranışının evli bireylerde daha fazla meydana geldiği belirlenmiştir (Wang ve diğerleri, 2019). Çizmeci (2017) partner sosyotelizmine kadınların daha fazla maruz kaldığını bulmuştur ve bireylerin eğitim düzeyi yükseldikçe daha az partner sosyotelizmine maruz kaldıklarını tespit etmiştir. Partner sosyotelizminin yaş ile negatif ilişkili olduğu belirlenmiştir (Halpern ve Katz, 2017; Schokkenbroek ve diğerleri, 2022). Benzer şekilde Beukeboom ve Pollmann (2021) çalışmasında yaşı büyük olanların partner sosyotelizmine daha az maruz kaldıkları gözlenmiştir.

Yapılan çalışmalarda partner sosyotelizminin ilişkiden alınan doyum, kıskançlık, öfke, hayal kırıklığı gibi duygular, ortaya çıkan tartışmalar, yakınlık, yaş ile ilişkili olduğu gözlenmektedir. Buna karşılık partner sosyotelizminin aldatma eğilimi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiler ile ilgili araştırmaların alanyazında eksikliği görülmektedir. Partner sosyotelizmi davranışının yaygınlığı göz önünde bulundurulduğunda ilişkideki etkisinin de oldukça yıpratıcı olabildiğinden ve ilişkilerdeki bağı koparabileceğinden dolayı bu ilişkilerin araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

2.4.3. Aşka ilişkin tutumlar ile ilgili yapılan araştırmalar

Aşka ilişkin tutumların benlik saygısı (Hendrick ve Hendrick, 1986), bağlanma biçimleri (Şahin Sarkın ve Parlak, 2020), ilişki doyumu (Türk ve Demirli Yıldız, 2017), cinsellik (Frey ve Hojjat, 1998; Hendrick ve Hendrick, 1987), evlilik uyumu (Martin, Blair, Nevels ve Fitzpatrick, 1990), affetme (Geçim, 2023), yalnızlık (Türk ve Demirli Yıldız, 2017), heyecan arayışı (Hendrick ve Hendrick, 1987), sosyal ilgi (Küçük Helvacı ve Demir, 2021), benlik tipleri (Ercan, 2013) ile arasındaki ilişkilerin araştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır.

Benlik saygısının tutkulu aşk ile pozitif ilişkili olduğu belirlenmiştir (Hendrick ve Hendrick, 1987). Hendrick ve Hendrick (1986) benzer bir sonuca ulaşmasının yanında oyun gibi aşk tutumuna sahip olan bireylerin de kendilerine dair algılarının olumlu olduğuna ve sahiplenici

aşk ile benlik saygısı arasında da negatif bir ilişkiye ulaşmışlardır. Pozitif duygunun tutkulu aşk ile pozitif ilişkili, negatif duygunun ise oyun gibi aşk, sahiplenici aşk, arkadaşça aşk ve özgeci aşk ile pozitif ilişkili olduğu belirlenmiştir (Uzun Özer ve Tezer, 2008). Sosyal ilginin aşka ilişkin tutumlardan oyun gibi aşkı negatif yönde, özgeci, arkadaşça ve tutkulu aşkı ise pozitif yönde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır (Küçük Helvacı ve Demir, 2021). Ercan (2013) çalışmasında toplulukçu benliğe sahip bireylerin aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşka daha az sahip oldukları bulunurken bireyci benliğe sahip olan bireylerin ise mantıklı aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşka daha az sahip oldukları belirlenmiştir.

Romantik ilişkide kendini açma davranışının tutkulu aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk ile pozitif, oyun gibi aşk ile negatif ilişkisi saptanmıştır (Hendrick ve Hendrick, 1987). İlişki doyumu ile özgeci aşk, arkadaşça aşk, tutkulu aşkın pozitif ilişkisi saptanırken oyun gibi aşkın negatif ilişkisine ulaşılmıştır (Türk ve Demirli Yıldız, 2017). Büyükşahin ve Hovardaoğlu (2004) yaptığı çalışmada tutkulu aşk, özgeci aşk, sahiplenici aşk ile ilişkide mutlu olma ve ilişkiye önem verme arasında pozitif ilişki bulunurken oyun gibi aşk ile ilişkide mutlu olma ve ilişkiye önem verme arasında negatif ilişki olduğunu belirlemiştir. Aynı çalışmada özgeci aşk, tutkulu aşk ile ilişkide sorun yaşama arasında negatif ilişki bulunurken oyun gibi aşk, sahiplenici aşk ile ilişkide sorun yaşama arasında pozitif ilişki olduğu saptanmıştır (Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2004). Martin ve diğerlerinin (1990) yaptığı çalışmasında evli bireylerden kadının özgeci aşk, tutkulu ve arkadaşça aşk tutumuna sahip olması erkeğin evlilik uyumunu olumlu etkilediği oyun gibi aşk tutumuna sahip olmasının ise olumsuz etkilediği belirlenirken erkeğin aşka ilişkin tutumlarının kadının evlilik uyumunda bir etkisi olmadığı saptanmıştır.

Küçük Helvacı ve Demir (2021)'in araştırmasında tutkulu aşk ile fiziksel istismar, duygusal istismar negatif ilişkili bulunurken işlevsel problem çözme ile pozitif ilişkili bulunmuştur. Yine bu çalışmada işlevsel problem çözme ile özgeci aşk ve arkadaşça aşk arasında da pozitif ilişkiler olduğu oyun gibi aşk arasında ise tersi yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Küçük Helvacı ve Demir, 2021). Şahin Sarkın ve Parlak (2020) tarafından yapılan çalışmada aşka ilişkin tutumların kaygılı ve kaçınan bağlanmayı yordadığı belirlenmiştir.

Hendrick ve Hendrick (1987) çalışmasında cinsellik konusunda araçsal bakış açısına sahip olmanın oyun gibi aşk tutumuyla pozitif ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Frey ve Hojjat (1998) ise araştırmasında aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşk, arkadaşça aşk, mantıklı aşk, sahiplenici aşk, özgeci aşk biçimlerinin cinsel senaryolar içinden partner katılımıyla pozitif ilişkili olduğunu oyun gibi aşk biçiminin negatif ilişkili olduğunu tespit etmiştir.

Fehr ve diğerleri (2014) çalışmasında aşka ilişkin tutumlar ile şefkatli aşk arasındaki ilişkileri araştırmıştır ve buna göre özgeci aşk, tutkulu aşk ile şefkatli aşk arasında pozitif ilişki olmasının yanında erkekler için şefkatli aşkın arkadaşça aşk ile de ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Oyun gibi aşk ise şefkatli aşk ile negatif ilişkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada tutkulu aşkın ilişki doyumunu etkilediği ve bununla beraber tutkulu aşk, sahiplenici aşk, oyun gibi aşkın bağlılığı etkilediği belirlenmiştir.

Fermani ve diğerleri (2019) çalışmasında anne babayla ilişkinin tercih edilen aşk tutumuyla ilişkisini araştırmıştır ve buna göre kadınlar için babaya güven ile arkadaşça aşk, mantıklı aşk arasında negatif ilişki olduğunu tespit etmiştir. Yine bu çalışmada baba ile yakınlığın kadınlar için sahiplenici aşk, mantıklı aşk tutumlarında negatif etkisi olduğu erkekler için ise tutkulu aşk tutumunda pozitif etkisi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca erkeklerin anne ile olan yakınlığının sahiplenici aşk ve oyun gibi aşk ile negatif ilişkili olduğu gözlenmiştir.

Geçim (2023) araştırmasında aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşk, sahiplenici aşk, oyun gibi aşkın bireylerin affetme düzeyiyle anlamlı ilişkisi olduğunu tespit etmiştir ve buna göre tutkulu aşkın affetme ile pozitif ilişkili, sahiplenici aşk ve oyun gibi aşkın ise affetme ile negatif ilişkili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada özgeci aşk tutumunun evli bireylerde daha fazla görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Türk ve Demirli Yıldız (2017) yaptığı araştırmasında yalnızlık ile oyun gibi aşk tutumunun pozitif ilişkili, tutkulu aşk tutumunun negatif ilişkili olduğunu tespit etmiştir.

Aşka ilişkin tutumlar konusunda cinsiyetle ilişkisine bakıldığı çalışmalar bulunmaktadır (Büyükaşahin ve Hovardaoğlu, 2004; Geçim, 2023; Hendrick ve Hendrick, 1986; Hendrick ve diğerleri, 1998; Lee, 1977). Erkeklerin oyun gibi aşk tutumuna daha fazla sahip olduğu bulunmuştur (Ercan, 2013; Fermani ve diğerleri, 2019; Geçim, 2023; Hendrick ve Hendrick, 1987; Meskó ve diğerleri, 2021). Özgeci aşk tutumunun erkeklerde daha fazla görüldüğü belirlenen çalışmalar bulunmaktadır (Büyükaşahin ve Hovardaoğlu, 2004; Ercan, 2013; Meskó ve diğerleri, 2021). Başka bir çalışmada kadınların tutkulu aşk, arkadaşça aşk, mantıklı aşk ve sahiplenici aşk tutumlarına daha fazla sahip olduğu bulunmuştur (Hendrick ve Hendrick, 1986). Geçim (2023) çalışmasında erkeklerin özgeci, sahiplenici, oyun gibi aşk tutumlarına kadınlardan daha fazla düzeyde sahip olduğu belirlenmiştir.

Büyükaşahin ve Hovardaoğlu (2004) çalışmasında ilişki durumunu flört olarak belirten bireylerin sahiplenici aşk tutumuna daha fazla sahip oldukları belirlenmiştir. Ercan (2013) araştırmasında nişanlı bireylerin evli ve flört ilişkisi olan bireylere göre tutkulu aşk düzeyleri

daha yüksek bulunmuştur. Evli bireylerin flört eden bireylere göre arkadaşça aşk düzeyleri daha yüksek, oyun gibi aşk düzeyleri ise daha düşük bulunmuştur. Nişanlı olan bireylerin flört eden bireylere göre özgeci aşk tutumları daha yüksek bulunmuştur. Meskó ve diğerleri (2021) yaptığı çalışmada partnerleriyle daha kısa ilişkisi olan bireylerin uzun olanlara göre tutkulu aşk tutumuna daha az sahip oldukları bulunurken oyun gibi aşk tutumuna daha fazla sahip oldukları belirlenmiştir. Bununla beraber aynı çalışmada evli bireylerin sahiplenici aşk tutumuna evli olmayan bireylere göre daha az sahip oldukları tespit edilmiştir. İlişki durumunun yanı sıra Ercan (2013) aşka ilişkin tutumları bireylerin sosyoekonomik düzeylerine göre de incelemiştir ve buna göre sosyoekonomik düzeyi düşük olan bireylerin yüksek olanlara göre arkadaşça aşk, mantıklı aşk ve özgeci aşk tutumuna daha fazla sahip oldukları tespit edilmiştir.

Aşka ilişkin tutumlarla ilgili olarak yapılan çalışmalarda cinsiyet, ilişki durumu, ilişki doyumu, aldatma, affetme, benlik saygısı, bağlanma, cinsellik, anne babayla ilişkiler gibi birçok değişkenle ilişkisinin araştırıldığı görülmektedir. Aşka ilişkin tutumların birçok değişkenle ilişkisinin bulunmasına karşılık aldatma eğilimi ile ilişkisi konusunda yapılan çalışmaların yetersiz olduğu ve aşka ilişkin tutumların partner sosyotelizmiyle ilişkisine dair alanyazındaki eksiklikten söz edilebilir. Bireyin sahip olduğu aşk tutumunun aldatma eğilimini nasıl etkilediği ve partner sosyotelizmine maruz kalma ile arasında nasıl bir ilişki olduğu konusunun aydınlatılmasının bireylerin ilişki farkındalıkları ve sağlıklı ilişkiler geliştirebilmeleri yönünde önemli olduğu düşünülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada korelasyonel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin, araştırmaya konu olan değişkenlerin birlikte değişiminin olup olmadığını ve olduğu takdirde nasıl bir değişimin olduğunu anlamayı sağlayan bir yöntem olduğu belirtilmektedir (Karasar, 2012). Bu bağlamda evli bireylerde aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 359 evli bireyden oluşmaktadır. Bireyler gönüllü olarak katılım göstermişlerdir. Katılımcılardan 276'sı kadın (%76.9), 83'ü erkektir (%23.1). Araştırmaya katılan bireylerin yaşları 20 ile 63 arasında değişmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Aldatma Eğilimi Ölçeği

Aldatma eğilimi ölçeği, Polat (2006) tarafından bireylerin aldatma eğilimi düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekten yüksek puanlar elde edilmesi aldatma eğiliminin yükseldiğinin göstergesidir. Ölçek otuz maddeden oluşup likert tipine sahiptir. Bu maddelerden on sekiz tanesi aldatmaya eğilimi ifade ederken on iki tanesi ise ters maddeler olarak belirtilmektedir. Ölçekteki ters maddeler 4, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 20, 23, 27, 28 olarak belirtilmektedir. Ölçeğin geçerliği için evli bireylerden Aldatma Eğilimi Ölçeği kullanılarak veri toplanmıştır ve partnerini aldatan ve aldatmayan grup arasındaki farka

bakılmış, t testi yapılmıştır. Buna göre $t=8.55$, $p<.01$ olarak belirlenmiş olup ölçeğin geçerli olduğuna ulaşılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı ve iki yarı güvenirliği .95 hesaplanmıştır. Ayrıca test-tekrar test güvenirliği .84 olarak belirlenmiştir (Polat, 2006).

3.3.2. Partner Phubbing Ölçeği

Roberts ve David (2016) tarafından romantik ilişki içinde olan bireylerin partnerleri tarafından sosyotelizm davranışına ne düzeyde maruz kaldıklarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Buna göre geliştirilen ölçek beşli likert tipine sahip ve toplam dokuz maddeden oluşmaktadır. Partner Phubbing Ölçeği, Türkçeye Çizmeci (2017) tarafından uyarlanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda maddelerin faktör yükleri .48 ile .86 arasında değiştiği bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin dokuz maddeye sahip olduğu tespit edilmiş ve uyum indekslerinin uygun olduğu belirlenmiştir ($X^2/df=3.48$, $GFI=.96$, $AGFI=.93$, $NFI=.98$, $NNFI=.98$, $IFI=.99$, $CFI=.99$, $RMSEA=.07$). Ölçeğin Cronbach's alpha güvenirlik katsayısı .89 bulunmuştur (Çizmeci, 2017).

3.3.3. Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form

Hendrick ve Hendrick (1986) tarafından Lee'nin aşk kuramına göre bireylerin aşka ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla kırk iki maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. Daha sonra Hendrick ve diğerleri (1998) tarafından ölçeğin kısa formu geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlaması Büyüksahin ve Hovardaoğlu (2004) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçekte toplamda yirmi dört madde yer almaktadır. Ölçeğin tutkulu aşk, oyun gibi aşk, sahiplenici aşk, özgeci aşk, mantıklı aşk ve arkadaşça aşk olmak üzere toplamda altı alt ölçeği ve alt ölçeklerin de dörder maddesi bulunmaktadır. Tüm alt ölçekler için puan hesaplanmaktadır ve alt ölçeklerden alınabilecek en düşük puan dört, en yüksek puan yirmidir. Bireyin yüksek puan aldığı alt ölçek, sahip olduğu aşka ilişkin tutumunu ifade etmektedir. Uyarlama çalışmasında ölçeğin, faktör analizine göre tutkulu aşk, oyun gibi aşk, sahiplenici aşk, özgeci aşk, mantıklı aşk, arkadaşça aşk olmak üzere altı faktöre sahip olduğu belirlenmiştir. Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ile iki yarım güvenirliği .70 hesaplanmıştır (Büyüksahin ve Hovardaoğlu, 2004).

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizi SPSS programı ile yapılmıştır. Çalışma kapsamında 408 bireyden veri toplanmıştır ve içlerinden evli olmadığını belirtmiş olan 12 kişi silinmiştir. Geriye kalan evli olduğunu belirtmiş olan 396 veriden 37 tanesi uç değer olduğu için silinmiştir. Buna göre 359 veri üzerinden analiz yapılmıştır. Aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasında ilişki olup olmadığı Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Partner sosyotelizminin ve aşka ilişkin tutumların aldatma eğilimini yordayıp yordamadığı regresyon analizi ile belirlenmiştir. Ayrıca aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı ilişkisiz örneklem t testi yoluyla incelenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilere dair bulgular

Araştırma kapsamında betimsel istatistik, normal dağılım ve aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkileri belirleyebilmek amacıyla yapılan korelasyon analizi ile ilgili sonuçlar Tablo 1 ve Şekil 1’de sunulmuştur.

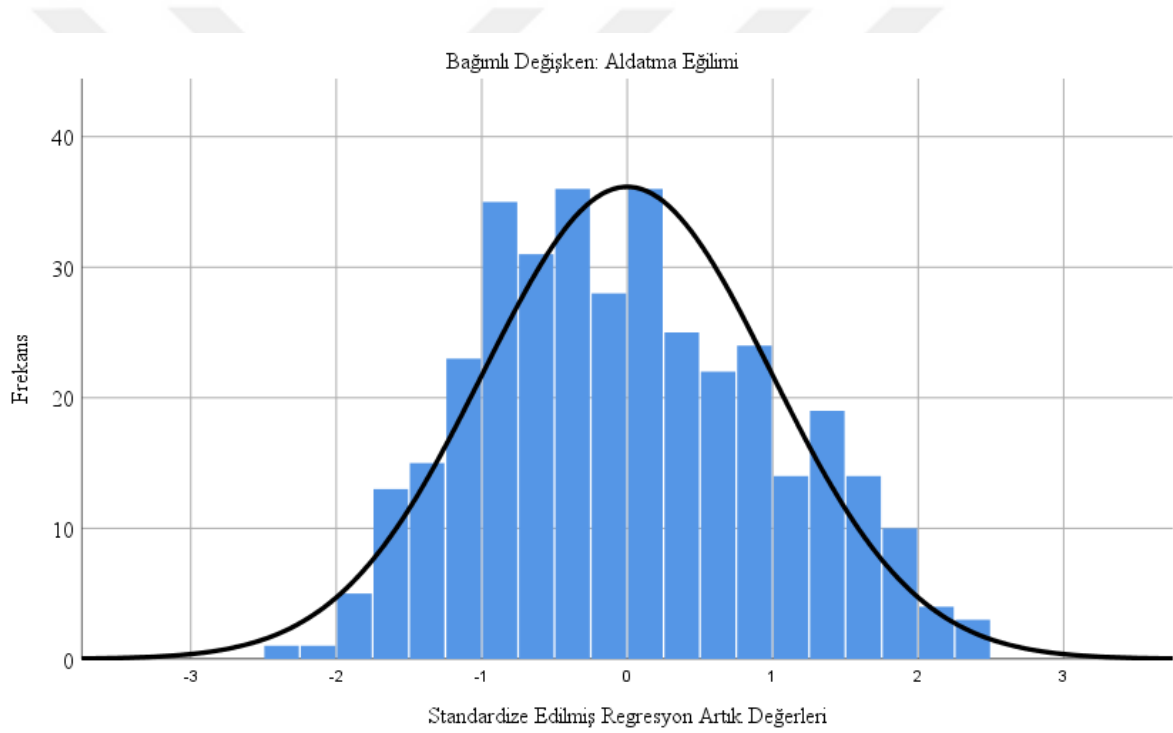
Tablo 1

Korelasyon Analizi ve Betimsel İstatistik Sonucu

	1	2	3	4	5	6	7	8
1: Aldatma Eğilimi	1							
2: Partner Sosyotelizmi	.14**	1						
3: Tutkulu Aşk	-.53**	-.34**	1					
4: Oyun Gibi Aşk	.46**	.09	-.12*	1				
5: Özgeci Aşk	-.16**	-.11*	.24**	.11*	1			
6: Arkadaşça Aşk	-.14**	-.06	.45**	.06	.23**	1		
7: Mantıklı Aşk	.08	.07	.12*	.28**	.14**	.23**	1	
8: Sahiplenici Aşk	.04	.11*	.13*	.33**	.39**	.21**	.28**	1
$\bar{X}$	47.32	25.52	15.74	9.47	13.33	11.88	12.53	11.95

SS	15.69	6.59	3.28	2.68	4.02	3.24	2.75	3.42
En Düşük	30.00	9.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
En Yüksek	96.00	45.00	20.00	18.00	20.00	20.00	19.00	20.00
Çarpıklık	1.04	.38	-.90	.42	-.22	-.16	.09	-.09
Basıklık	.34	.20	.87	.33	-.75	-.12	-.54	-.38

**: $p < .01$ *: $p < .05$

Şekil 1. Normal dağılım grafiği

Tablo 1 ve Şekil 1 incelendiğinde araştırma verilerinin çarpıklık değerlerinin -.90 ile 1.04, basıklık değerlerinin ise -.75 ile .87 arasında olduğu görülmektedir. George ve Mallery (2016) değerlerin -2 ile +2 arasında olan verilerin normal dağılım olarak görülebileceğini belirtmiştir. Buna göre araştırma verilerinin bu kıstasa uyduğu ve normal dağılıma sahip olduğu ifade edilebilir.

Tablo 1’de aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlarda tutkulu aşk, oyun gibi aşk, özgeci aşk, arkadaşça aşk arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Ayrıca partner sosyotelizmi ile aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşk, özgeci aşk ve sahiplenici aşk arasında da anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir.

Tablo 1’e göre, aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki mevcuttur ($r = .14, p < .01$). Buna göre partner sosyotelizmine maruz kalma arttıkça aldatma eğiliminin arttığı söylenebilir. Aldatma eğilimi ile tutkulu aşk ($r = -.53, p < .01$) arasında orta düzeyde, özgeci aşk ($r = -.16, p < .01$) ve arkadaşça aşk ($r = -.14, p < .01$) arasında düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişkiler mevcuttur. Aldatma eğilimi ile oyun gibi aşk arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r = .46, p < .01$). Buna karşılık aldatma eğilimi ile mantıklı aşk ve sahiplenici aşk arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Partner sosyotelizmi ile tutkulu aşk ($r = -.34, p < .01$) arasında orta düzeyde, özgeci aşk ($r = -.11, p < .05$) arasında ise düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Partner sosyotelizmi ile sahiplenici aşk arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki mevcuttur ($r = .11, p < .05$).

4.2. Partner sosyotelizminin ve aşka ilişkin tutumların aldatma eğilimini yordamasına dair bulgular

Partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumların aldatma eğilimini yordayıp yordamadığını belirleyebilmek amacıyla regresyon analizi yapılmıştır ve sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Regresyon Analizi Sonucu

Model	B	Standart Hata	β	t	p	VIF	CI	Düzeltilmiş R^2
Sabit	70.265	5.455		12.88	.000		1.000	
Sosyotelizm	-.224	.101	-.094	-2.21	.028	1.196	8.778	
Tutkulu Aşk	-2.541	.230	-.532	-11.06	.000	1.527	10.639	
Oyun Gibi Aşk	2.386	.252	.408	9.49	.000	1.223	11.020	
Özgeci Aşk	-.513	.201	-.112	-2.55	.011	1.262	12.701	.46
Arkadaşça Aşk	.326	.177	.083	1.84	.066	1.356	14.618	
Mantıklı Aşk	.184	.206	.038	.90	.371	1.189	16.771	
Sahiplenici Aşk	-.019	.263	-.003	-.072	.943	1.408	28.616	

Bağımlı Değişken: Aldatma Eğilimi

Tablo 2 incelendiğinde partner sosyotelizminin ($\beta = -.094$, $p < .05$) ve aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşk ($\beta = -.532$, $p < .01$), oyun gibi aşk ($\beta = .408$, $p < .01$), özgeci aşk ($\beta = -.112$, $p < .05$) tutumlarının aldatma eğilimini yordadığı görülmektedir. Bu değişkenlerin varyansın %46'sını açıkladığı tespit edilmiştir ($R^2 = .46$). Buna karşılık arkadaşça aşk, mantıklı aşk ve sahiplenici aşk tutumlarının aldatma eğilimini yordamadığı görülmektedir.

4.3. Aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair bulgular

Aldatma eğiliminin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek amacıyla ilişkisiz örneklem t testi yapılmıştır ve buna ilişkin bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Aldatma Eğiliminin Cinsiyete Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığına Dair Bulgular

	Levene's Test		t-test							%95 Güven Aralığı	
	F	P	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	df	p	Alt	Üst
Aldatma Eğilimi	6,299	,013	Kadın	276	45.78	14.88	-3.17	121.08	.002	-10.785	-2.493
			Erkek	83	52.42	17.24					

Tablo 3 incelendiğinde aldatma eğiliminin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($t=-3.17$, $p<0.01$). Buna göre erkeklerin puan ortalamalarının ($\bar{x}=52.42$) kadınların puan ortalamalarından ($\bar{x}=45.78$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

5.1.1. Aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilere dair bulguların tartışılması

Araştırma sonucunda aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre partner sosyotelizmine maruz kalma arttıkça aldatma eğiliminin arttığı söylenebilir. Alanyazında bu iki değişkenin birlikte araştırıldığı çalışmaya rastlanmamıştır fakat sosyal medya araçlarının romantik ilişkilerde yol açtığı durumların araştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır (Clayton, 2014; Clayton ve diğerleri, 2013; Muise, Christofides ve Desmarais, 2009; Utz ve Beukeboom, 2011). Clayton ve diğerlerinin (2013) araştırmasında Facebook uygulamasında yoğun bir şekilde vakit geçirme ile aldatma gibi ilişkiye zarar verici davranışların ilişkili olduğu ve bu ilişkide Facebook konusundaki tartışmaların aracı etkisi olduğu tespit edilmiştir. Clayton (2014) benzer bir sonucu Twitter uygulaması için bulmuştur, buna göre Twitter uygulamasında vakit geçirme ile aldatma gibi ilişkiye zarar veren davranışlar arasındaki ilişkide Twitter konusundaki tartışmaların aracı etkisi olduğu belirlenmiştir. Muise ve diğerleri (2009) araştırmasında Facebook uygulamasında geçirilen zaman ile Facebook ile ilgili kıskançlık arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur ve bunda bir etkenin sevgilinin Facebook uygulamasındaki farklı kişilerle ilişkisini içeren hareketlerine ulaşmanın mümkün olması ifade edilmektedir. Kerkhof ve diğerlerinin (2011) yaptığı yeni evli bireylerle yürütülen bir çalışmada internette zorlantılı olarak vakit geçirenlerin ilişki kalitelerinin düştüğü bulunmuştur. Bahsedilen araştırmalarda ortaya konmuş olan sosyal medyanın romantik ilişkileri zedeleyici yönü dikkate alındığında bu çalışmaların partner sosyotelizminin de aldatma eğilimi ile pozitif ilişkisinin anlamlı olmasını destekleyici olduğu ifade edilebilir.

Bahsedilen bulguların yanında partner sosyotelizminin maruz kalan partner açısından içsel çatışmalara yol açabileceği söylenebilir. Partner sosyotelizmiyle ilişkili çalışmalara

baktığımızda partnerle birlikteyken cep telefonu kullanımının ilişkiye negatif yönler yüklediği görülmektedir (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Frackowiak ve diğerleri, 2023; Halpern ve Katz, 2017; Krasnova ve diğerleri, 2016; Roberts ve David, 2016; Thomas ve diğerleri, 2022; Wang ve diğerleri, 2017; Wang ve diğerleri, 2019). Cep telefonu ortamdayken iletişim kurulan partnere karşı daha az yakınlık hissedildiği ve ilişki kalitesinin de daha düşük değerlendirildiği bulunmuştur (Przybylski ve Weinstein, 2013). Benzer şekilde partner sosyotelizmi arttıkça partnerlerin birbirlerine yakınlığının azaldığı tespit edilmiştir (Beukeboom ve Pollmann, 2021; Halpern ve Katz, 2017). Partner sosyotelizmine maruz kalma düzeyinin fazla yaşandığı günlerde bireylerin telefonuna dikkatini çevirerek aynı şekilde karşılık verme davranışlarında artış olduğu, bunun altında ise desteğe ve onaya duyulan ihtiyaç olduğu belirlenmiştir (Thomas ve diğerleri, 2022). Görüldüğü üzere partner sosyotelizminin romantik ilişkilerde yarattığı etkiler birçok yönden araştırılmış olup maruz kalan partnerin zorlayıcı duygular yaşaması, telefonda geçirilen vakit nedeniyle ihtiyaçlarının yeteri kadar karşılanmama ihtimali yanında ilişkiyi olumsuz bir yöne çekebilmesinden dolayı bu çalışmada da partner sosyotelizmi aldatma eğilimi ile pozitif ilişkili bulunmuş olabilir.

Aldatma eğilimi ile tutkulu aşk arasında orta düzeyde negatif ilişki olduğu belirlenmiştir. Bununla beraber aldatma eğilimi ile özgeci aşk ve arkadaşça aşk arasında düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Ayrıca aşka ilişkin tutumlardan oyun gibi aşk ile aldatma eğilimi arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Buna karşılık aldatma eğilimi ile mantıklı aşk ve sahiplenici aşk arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Alanyazında bu bulgularla paralel olan çalışma sonuçları bulunmaktadır (Geçim, 2023). Geçim (2023) çalışmasında aldatma eğilimi ile tutkulu aşk arasında negatif ilişki, oyun gibi aşk arasında pozitif ilişki bulmuştur ve bununla beraber aldatma eğilimi ile sahiplenici aşk arasında da pozitif ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Oyun gibi aşkın özelliklerinden birinin de partnere karşı bağlılık ve sadık hissetmeme olduğu ifade edilmiştir ve tutkulu aşkın belirgin özellikleri içinde partnerle yakınlık kurma konusunda duyulan istekten bahsedilmiştir (Lee, 1977). Buunk ve Bakker (1995) çalışmasında ilişkisine adanma düzeyleri düşük olan bireylerin partnerlerinden farklı biriyle cinsellik yaşama konusunda daha istekli oldukları sonucunu ortaya koymuştur. Martins ve diğerlerinin (2016) araştırmasında da bağlılık düzeyinin az olmasının aldatmayla ilişkili olduğu ve ayrıca aldatmayla ilgili olumlu görüşlere sahip olmanın cinsel ve duygusal aldatmayla ilişkili olduğu belirlenmiştir. González-Rivera ve diğerlerinin (2019)

araştırmasında duygusal yakınlık ile sanal ortamlarda aldatmayla ilgili hareketlerde bulunma arasında negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Özgeci aşkın partnerin iyiliğini gözetme ve arkadaşça aşkın partnerle olan bağa sadık kalma özelliklerinden (Lee, 1977) dolayı bu araştırmada da aldatma eğilimi ile özgeci aşk ve arkadaşça aşk arasında negatif bir ilişki çıkmış olabilir. Sonuç olarak bahsedilen bu bilgi ve bulgular çalışmanın aldatma eğilimi ile aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiye dair sonuçlarını destekleyici ve açıklayıcı nitelikte olduğu ifade edilebilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu partner sosyotelizmi ile aşka ilişkin tutumlar arasında anlamlı ilişkiler olmasıydı. Buna göre partner sosyotelizmi ile tutkulu aşk arasında orta düzeyde negatif yönde ilişki, özgeci aşk arasında ise düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca partner sosyotelizmi ile sahiplenici aşk arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Alanyazında bu bulguyu destekleyen araştırma sonuçları olduğu söylenebilir. Partner sosyotelizminin deromantizasyon ile pozitif ilişkili ve romantik tutku ile negatif ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Roberts ve David, 2022). Krasnova ve diğerlerinin (2016), yaptığı çalışmada partnerlerinin sosyotelizm davranışına maruz kalan bireylerin öfke, üzüntü, kıskançlık gibi duygular yaşadıkları belirlenmiştir. Benzer şekilde partnerin sosyotelizm davranışına maruz kalan günlerde bireylerin daha fazla kızgınlık, üzüntü, yalnızlık yaşadığı tespit edilmiştir (Frackowiak ve diğerleri, 2023). Partner sosyotelizminin kaygı (Schokkenbroek ve diğerleri, 2022) ve kıskançlık (Beukeboom ve Pollmann, 2021) ile pozitif bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Schokkenbroek ve diğerleri (2022) çalışmasında partner sosyotelizmine maruz kalan bireyin partnerinin sanal ortamlarda neler yaptığını incelemeye yöneldiğini belirlemiştir. Uzun Özer ve Tezer (2008) tarafından yapılan çalışmada pozitif duygunun tutkulu aşk ile pozitif ilişkili, negatif duygunun ise sahiplenici aşk ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur. Türk ve Demirli Yıldız (2017) araştırmasında yalnızlık ile tutkulu aşkın negatif ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Sahiplenici aşkta kıskançlığın yaşandığı, özgeci aşkta partnerine karşı sevgi duyma ve ilgili olmanın ön planda olduğu, tutkulu aşkta yakınlık kurma isteği ve hissedilenlerden keyif alındığı ifade edilmektedir (Lee, 1977). Buna göre partner sosyotelizmine maruz kalmak bireyde takıntılı olma durumunu ve bununla beraber sahiplenici aşka sahip olma eğilimini artırabilir. Bahsedilen bilgi ve bulgulardan yola çıkarak ve partner sosyotelizminin birçok olumsuzlukla ilişkili olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmada partner sosyotelizmine maruz kalma ile tutkulu aşk ve özgeci aşk negatif, sahiplenici aşk arasında pozitif ilişki olduğu sonucuna ulaşılmış olabilir.

5.1.2. Partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumların aldatma eğilimini yordamasına dair bulguların tartışılması

Korelasyon analizi sonucunda aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi arasındaki ilişki pozitif yönde ve anlamlı ($r = .14, p < .01$) iken yapılan regresyon analizi sonucunda partner sosyotelizminin aldatma eğilimini negatif yönde ve anlamlı ($\beta = -.094, p < .05$) olarak yordadığı belirlenmiştir. Bu değişiklik regresyon analizine partner sosyotelizmiyle beraber dahil edilen tutkulu aşk, oyun gibi aşk, özgeci aşk değişkenlerinin baskılayıcı değişken olmalarıyla (MacKinnon, Krull ve Lockwood, 2000) açıklanabilir. Bu aşk tutumları partner sosyotelizminin aldatma eğilimini yordama gücünü baskılayıcı etki yapıyor olabilir.

Partner sosyotelizminin ve aşka ilişkin tutumlardan tutkulu aşk, özgeci aşkın aldatma eğilimini negatif yönde yordadığı, buna karşılık oyun gibi aşkın aldatma eğilimini pozitif yönde yordadığı belirlenmiştir. Bu değişkenlerin varyansın %46'sını açıkladığı tespit edilmiştir. Tutkulu aşk ve özgeci aşk tutumlarının aldatma eğilimini negatif etkilediği oyun gibi aşk tutumunun ise pozitif etkilediği görülmektedir. Bu bulguyla tutarlı olarak Geçim (2023) çalışmasında tutkulu aşkın aldatma eğilimini negatif yönde, oyun gibi aşkın ise pozitif yönde yordadığı sonucuna ulaşmıştır. Lee (1977), oyun gibi aşka sahip olan bireyin partnerinin bilgisi dahilinde veya bilgisi olmadan başkalarıyla da ilişki kurabileceğinden bahsetmektedir. Tutkulu aşka sahip bireyin ise partneriyle sık sık vakit geçirmek, ilişkiyi derinleştirmek yönünde tavırlar sergilediği ifade edilmektedir ve özgeci aşkın partnerle ilgilenme, onu önceliklendirme, gözetmeyle karakterize olduğu belirtilmektedir (Lee, 1977). Oyun gibi aşk tutumunun aldatma eğilimini pozitif yönde yordadığı bulgusunu alanyazında destekleyen araştırma sonuçları olduğu söylenebilir (Buunk ve Bakker, 1995; Martins ve diğerleri, 2016). Büyüksahin ve Hovardaoğlu (2004) çalışmasında tutkulu aşk ve özgeci aşk ile ilişkide mutluluk arasında pozitif ilişkiler bulunmuştur ve ayrıca ilişkide sorun yaşama ile oyun gibi aşk arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bir başka çalışmada pozitif duygu ile tutkulu aşk arasında pozitif ilişki, negatif duygu ile oyun gibi aşk arasında pozitif ilişki bulunmuştur (Uzun Özer ve Tezer, 2008). Türk ve Demirli Yıldız (2017) çalışmasında ise ilişki doyumu ile özgeci aşk ve tutkulu aşkın pozitif ilişkili, oyun gibi aşkın negatif ilişkili olduğu gözlenmiştir. Bu bulgulara göre ifade edilebilir ki tutkulu aşk ve özgeci aşk tutumuna sahip olan bireylerin ilişkilerinden mutlu olmasından ve doyum almasından dolayı aldatmaya olan eğilimleri azalmış olabilir. Bununla beraber oyun gibi aşk tutumunda bireyin partnerinin haberi olarak veya olmadan başka kişilerle de görüşme isteğinden dolayı bu

çalışmada oyun gibi aşk tutumunun aldatma eğilimini pozitif yönde yordadığı sonucuna ulaşılmış olabilir. Tutkulu aşk, özgeci aşk, oyun gibi aşk tutumlarının özellikleri düşünüldüğünde aldatma eğilimi üzerinde etkilerinin anlamlı olmasını açıklayıcı nitelikte olduğu söylenebilir ve bahsedilen araştırma sonuçlarının da bu etkiyi desteklediği ifade edilebilir.

Bu araştırmanın bulgularından biri olan partner sosyotelizminin aldatma eğilimini negatif yönde ve anlamlı olarak yordadığı sonucunu alanyazında destekleyen sonuçlar olduğu söylenebilir (Çizmeci, 2017; Utz ve Beukeboom, 2011). Çizmeci (2017), araştırmasında partner sosyotelizminin ilişki doyumunu olumlu yönde yordadığını tespit etmiştir. Utz ve Beukeboom (2011), sosyal medya araçlarında vakit geçirmenin ilişki üzerindeki sonuçlarının olumlu da olabileceğini bunun kaynaklarından birinin de romantik ilişkideki bireyin nasıl davranışlar sergilediği (sevgilinin beraber çekilen bir fotoğrafı sosyal medyaya yüklemesi veya sevgilisi olduğunu belli eden paylaşım yapması gibi) ile ilgili olduğunu öne sürmüştür. Miller-Ott ve Kelly (2015b) araştırmasında partnerin cep telefonunda ne yaptığı konusunda bilgi vermesi durumunda hissedilen rahatsızlık düzeyinin azaldığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Beukeboom ve Pollmann (2021) çalışmasında partneri bilgilendirmenin partner sosyotelizminin ilişki doyumu üzerindeki olumsuz etkisini azalttığı belirlenmiştir. Romantik ilişkide partner sosyotelizminin yaşanmasının yanı sıra buna maruz kalan kişinin bunu nasıl yorumladığının ilişki üzerinde önemli olduğu vurgulanmıştır (Frackowiak, Hilpert ve Russell, 2022). Utz ve Beukeboom (2011) tarafından yapılan çalışmada sevgilinin sosyal medya araçlarında vakit geçirmesinin mutluluğa da yol açabileceği öne sürülmüş ve ilişki doyumunun sosyal medyayla ilgili ilişki mutluluğunu etkilediği belirlenmiştir, bu bağlamda Utz ve Beukeboom (2011) bireyin sosyal medya araçlarında geçirdiği süreden ziyade sosyal medyadaki hareketlerinin önemine dikkat çekmiştir. Partnerin bilgilendirme davranışı ve sosyal medyadaki ilişkiye olumlu yansıyan hareketleri sonucunda bireyin görülmediği, ilgilenilmediği ve dışlandığı hissinde azalma meydana gelebilir, bunun da aldatma eğilimini düşüren etkisi olabilir. Gelecek araştırmalarda partner sosyotelizmi ile aldatma eğilimi arasındaki ilişkinin aracılık etkisi olabilecek değişkenlerle incelenmesinin bu araştırmayı genişleteceği ve alanyazına katkı sunacağı düşünülmektedir.

5.1.3. Aldatma eğiliminin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair bulguların tartışılması

Araştırma sonucunda aldatma eğiliminin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Alanyazında bu bulguyu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Atkins ve diğerleri, 2001; Buunk ve Bakker, 1995; Martins ve diğerleri, 2016; Polat, 2006). Erkeklerin gerçek hayatta ve sanal yolla cinsel aldatmalarının daha yüksek ihtimal olduğu tespit edilmiştir (Martins ve diğerleri, 2016). Buunk ve Bakker (1995) çalışmasında erkeklerin partnerlerinden farklı biriyle cinsellik yaşama konusunda daha fazla istek duyduğu sonucuna ulaşmıştır. Atkins ve diğerleri (2001) araştırmasında erkeklerin partnerlerini aldattıklarını ifade etme düzeylerinin kadınlara nazaran daha fazla olduğu tespit edilmiş fakat bunun yaşlarına göre değişim gösterdiği belirlenmiştir. Buna karşılık kadınların aldatma eğiliminin erkeklere nazaran daha yüksek olduğu çalışmalara da rastlamak mümkündür. Örneğin Kaya Ciceralli ve Büyük (2021) evli bireylerle çalışmasını yürütmüştür ve kadınların aldatma eğiliminin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yapılan bir çalışmada aldatma sebebi olarak kadınların sevgiyi, erkeklerin ise cinselliği daha fazla öne sürdüğü belirlenmiştir (Glass ve Wright, 1992). Demir ve Güleç (2024) tarafından yapılan çalışmaya göre, bireylerin önemli bir kısmının aldatma sebepleri içinde cinsellikten bahsettiği görülmüştür, bunların içinde erkeklerin cinsellikle ilgili yaşadıkları erken boşalma, cinsel tatminin yetersizliği gibi problemler de öne sürülmüştür. Bunların yanında aldatmanın kadınların aksine erkekler için olması gereken bir durummuş gibi düşünüldüğü, erkeklerin partner sayısının ödüllendirici bir yanı olduğu görüşünün de öne sürüldüğü gözlenmiştir (Demir ve Güleç, 2024). Aldatma davranışının bu yönüyle toplumsal cinsiyet rolleriyle bağlantılı bir yanı olduğu söylenebilir. Toplumsal cinsiyet rollerine göre erkeklere ve kadınlara belirli roller biçildiği, buna göre kadınların nahif, uyumlu olmasının beklendiği erkeklerin ise gücü elinde bulundurduğu, toplumun erkeklere cinsellik konusunda izin verici bir tutum içinde olduğu belirtilmektedir (Kasap, Dolunay ve Solman, 2018). Sonuç olarak ilgili araştırmalar değerlendirildiğinde erkeklerin cinsellikle ilgili yaşadığı problemler, cinselliğin erkekler için aldatma sebeplerinde öne çıkabilen bir durum olması ve toplumun da bu konudaki tutumlarından kaynaklı olarak erkeklerin aldatma eğilimleri daha yüksek düzeyde olabilir. Bu bağlamda bahsedilen bilgilerin erkeklerin aldatma eğilimi puan ortalamalarının daha yüksek çıkmasını açıklayıcı olduğu ifade edilebilir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler

Bu çalışma kapsamında aldatma eğilimi, partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumlar arasında anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir. Evlilik ve aile danışmanlığı alanlarında çalışan uzmanların partner sosyotelizmi ve aşka ilişkin tutumların aldatma eğilimiyle olan ilişkisini göz önünde bulundurmalarının süreçte fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca partner sosyotelizmi konusunda çeşitli atölyelerin, bilgilendirici çalışmaların düzenlenmesi çiftlerin davranışlarını düzenleme konusunda farkındalık kazanmalarını sağlayabilir.

5.2.2. Gelecek araştırmalara yönelik öneriler

1. Bu araştırmada aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmine maruz kalma ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Gelecek araştırmalarda aynı değişkenlerin partner sosyotelizmi davranışını gösteren bireyler açısından ilişkisi incelenebilir.
2. Aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi arasındaki ilişkiye aşka ilişkin tutumlar, yakınlık, ilişki doyumu, yalnızlık, bağlanma stilleri gibi değişkenlerin aracı etkisi olup olmadığı araştırılabilir.
3. Aldatma eğilimi ile partner sosyotelizmi arasındaki ilişkide partnerin duyarlılığı gibi düzenleyici rolü olabilecek değişkenlerle araştırma yapılabilir.
4. Aldatma eğilimi ve partner sosyotelizmi ile ilgili romantik ilişki içindeki çiftlerin görüşleri alınarak nitel bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Agus, M., Puddu, L. ve Raffagnino, R. (2021). Exploring the similarity of partners' love styles and their relationships with marital satisfaction: A dyadic approach. *SAGE Open*, 11(4). doi: 10.1177/21582440211040785
- Al-Saggaf, Y. (2021). Phubbing, fear of missing out and boredom. *Journal of Technology in Behavioral Science*, 6(2), 352-357. doi: 10.1007/s41347-020-00148-5
- Al-Saggaf, Y. ve O'Donnell, S. B. (2019). Phubbing: Perceptions, reasons behind, predictors, and impacts. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 1(2), 132-140. <https://doi.org/10.1002/hbe2.137>.
- Arshad, A. ve Imran, H. (2022). Partner phubbing, romantic jealousy and marital satisfaction among married individuals. *Applied Psychology Review*, 1(2). doi: 10.32350/apr.12.01
- Atkins, D. C., Baucom, D. H. ve Jacobson, N. S. (2001). Understanding infidelity: Correlates in a national random sample. *Journal of family psychology*, 15(4), 735-749. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.15.4.735>.
- Atwood, J. D. ve Schwartz, L. (2002). Cyber-sex: The new affair treatment considerations. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 1(3), 37-56. doi: 10.1300/j398v01n03_03
- Acevedo, B. P. ve Aron, A. (2009). Does a long-term relationship kill romantic love? *Review of General Psychology*, 13(1), 59-65. doi: 10.1037/a0014226
- Aydoğdu, F. ve Yaşar, S. (2022). Ergen sosyotelist davranışlarının (phubbing) yordayıcıları olarak ebeveyn sosyotelizmine maruz kalma ve empati. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 401-425. doi: 10.9779.pauefd.1042303
- Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497-529. doi: 10.1037/0033-2909.117.3.497
- Beukeboom, C. J. ve Pollmann, M. (2021). Partner phubbing: Why using your phone during interactions with your partner can be detrimental for your relationship. *Computers in Human Behavior*, 124, 106932. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106932>.

- Błachnio, A. ve Przepiorka, A. (2019). Be aware! If you start using Facebook problematically you will feel lonely: Phubbing, loneliness, self-esteem, and Facebook intrusion. A cross-sectional study. *Social Science Computer Review*, 37(2), 270-278. <https://doi.org/10.1177/0894439318754490>
- Blow, A. J. ve Hartnett, K. (2005). Infidelity in committed relationships I: A methodological review. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31(2), 183-216. doi: 10.1111/j.1752-0606.2005.tb01555.x
- Boardman, J. (2011). Social exclusion and mental health – how people with mental health problems are disadvantaged: An overview. *Mental Health and Social Inclusion*, 15(3), 112–121. doi: 10.1108/20428301111165690
- Bröning, S. ve Wartberg, L. (2022). Attached to your smartphone? A dyadic perspective on perceived partner phubbing and attachment in long-term couple relationships. *Computers in Human Behavior*, 126, 106996. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106996>
- Burgoon, J. K. (1978). A communication model of personal space violations: Explication and an initial test. *Human Communication Research*, 4(2), 129–142. doi: 10.1111/j.1468-2958.1978.tb00603.x
- Buss, D. M., Larsen, R. J., Westen, D. ve Semmelroth, J. (1992). Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological Science*, 3(4), 251–256. doi: 10.1111/j.1467-9280.1992.tb00038.x
- Buunk, B. P. ve Bakker, A. B. (1995). Extradynamic sex: The role of descriptive and injunctive norms. *Journal of Sex Research*, 32(4), 313–318. doi: 10.1080/00224499509551804
- Büyükgebiz Koca, E. (2019). Akıllı telefon bağımlılığı ve sosyotelizm üzerine bir yazın taraması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 6(6), 399-411. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/47256/595893>
- Büyükşahin, A. ve Hovardaoğlu, S. (2004). Çiftlerin aşka ilişkin tutumlarının Lee'nin çok boyutlu aşk biçimleri kapsamında incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19(54), 59-75. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/85235/ciftlerin-aska-iliskin-tutumlarinin-leenin-cok-boyutlu-ask-bicimleri-kapsaminda-incelenmesi>
- Brown, P. ve Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage* (Vol. 4). Cambridge University Press.

- Carnelley, K. B., Vowels, L. M., Stanton, S. C. E., Millings, A. ve Hart, C. M. (2023). Perceived partner phubbing predicts lower relationship quality but partners' enacted phubbing does not. *Computers in Human Behavior*, 147, 107860. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.107860>.
- Chotpitayasunondh, V. ve Douglas, K. M. (2016). How “phubbing” becomes the norm: The antecedents and consequences of snubbing via smartphone. *Computers in Human Behavior*, 63, 9-18. doi: 10.1016/j.chb.2016.05.018
- Chotpitayasunondh, V. ve Douglas, K. M. (2018). The effects of “phubbing” on social interaction. *Journal of Applied Social Psychology*, 48(6), 304-316. doi: 10.1111/jasp.12506
- Chu, X., Ji, S., Wang, X., Yu, J., Chen, Y. ve Lei, L. (2021). Peer phubbing and social networking site addiction: The mediating role of social anxiety and the moderating role of family financial difficulty. *Frontiers in Psychology*, 12, 670065. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.670065>.
- Clayton, R. B. (2014). The third wheel: The impact of Twitter use on relationship infidelity and divorce. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 17(7), 425-430. doi: 10.1089/cyber.2013.0570
- Clayton, R. B., Nagurney, A. ve Smith, J. R. (2013). Cheating, breakup, and divorce: Is Facebook use to blame? *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(10), 717–720. doi:10.1089/cyber.2012.0424
- Çizmeçi, E. (2017). Disconnected, though satisfied: PPhubbing behavior and relationship satisfaction. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 7(2), 364-375. doi: 10.7456/10702100/018
- David, M. E. ve Roberts, J. A. (2017). Phubbed and alone: Phone snubbing, social exclusion, and attachment to social media. *Journal of the Association for Consumer Research*, 2(2), 155–163. doi: 10.1086/690940
- David, M. E. ve Roberts, J. A. (2021). Investigating the impact of partner phubbing on romantic jealousy and relationship satisfaction: The moderating role of attachment anxiety. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(12), 3590-3609. doi: 10.1177/0265407521996454

- Demir, Z. ve Güleç, S. (2024). Aldatmanın nedenlerine ilişkin görüşlerin incelenmesi: “Ekşi Sözlük Örnekleme”. *Academic Social Resources Journal*, 9(3), 230-244. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12>
- Dion, K. L. ve Dion, K. K. (1973). Correlates of romantic love. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 41(1), 51–56. doi: 10.1037/h0035571
- Drigotas, S. M. ve Barta, W. (2001). The cheating heart: Scientific explorations of infidelity. *Current Directions in Psychological Science*, 10(5), 177–180. doi: 10.1111/1467-8721.00143
- Dursun, A. ve Özkan, M. S. (2019). Genç yetişkinlerin aldatmaya yönelik niyetleri üzerinde aldatmaya yönelik tutum ve sosyal medya kullanımının etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 475-484. doi: 10.24106/kefdergi.2560
- Ercan, H. (2013). Analysis of young adults’ love styles according to their self-construal and demographic variables. *Turkish Studies*, 8(12), 479-493. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5870>.
- Ergün, N., Göksu, İ. ve Sakız, H. (2019). Effects of phubbing: Relationships with psychodemographic variables. *Psychological Reports*, 123(5), 1578-1613. doi: 10.1177/0033294119889581
- Fehr, B., Harasymchuk, C. ve Sprecher, S. (2014). Compassionate love in romantic relationships: A review and some new findings. *Journal of Social and Personal Relationships*, 31(5), 575-600. doi: 10.1177/0265407514533768
- Fermani, A., Bongelli, R., Carrieri, A., del Moral Arroyo, G., Muzi, M. ve Portelli, C. (2019). “What is more important than love?” Parental attachment and romantic relationship in Italian emerging adulthood. *Cogent Psychology*, 6(1), 1693728. doi: 10.1080/23311908.2019.1693728
- Fisher, M., Voracek, M., Rekkas, P. V. ve Cox, A. (2008). Sex differences in feelings of guilt arising from infidelity. *Evolutionary Psychology*, 6(3), 147470490800600. doi: 10.1177/147470490800600308
- Frackowiak, M., Hilpert, P. ve Russell, P. S. (2022). Partner’s perception of phubbing is more relevant than the behavior itself: A daily diary study. *Computers in Human Behavior*, 134, 107323. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107323>.

- Frackowiak, M., Hilpert, P. ve Russell, P. S. (2023). Impact of partner phubbing on negative emotions: A daily diary study of mitigating factors. *Current Psychology*, 1-20. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04401-x>.
- Frey, K. ve Hojjat, M. (1998). Are love styles related to sexual styles? *The Journal of Sex Research*, 35(3), 265–271. doi: 10.1080/00224499809551942
- Gao, B., Liu, Y., Shen, Q., Fu, C., Li, W. ve Li, X. (2023). Why cannot I stop phubbing? Boredom proneness and phubbing: a multiple mediation model. *Psychology Research and Behavior Management*, 16, 3727-3738. doi: 10.2147/PRBM.S423371
- Geçim, B. (2023). *Romantik ilişkilerde aldatma ve affetme eğilimlerinin aşka ilişkin tutumlar bağlamında incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 814521).
- George, D. ve Mallery, P. (2016). *IBM SPSS statistics 23 step by step: A simple guide and reference*. Routledge.
- Glass, S. P. ve Wright, T. L. (1992). Justifications for extramarital relationships: The association between attitudes, behaviors, and gender. *Journal of Sex Research*, 29(3), 361–387. doi: 10.1080/00224499209551654
- González-Rivera, J. A., Aquino-Serrano, F. ve Pérez-Torres, E. M. (2019). Relationship satisfaction and infidelity-related behaviors on social networks: A preliminary online study of Hispanic women. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 10(1), 297-309. <https://doi.org/10.3390/ejihpe10010023>.
- Gordon, K. C., Baucom, D. H. ve Snyder, D. K. (2004). An integrative intervention for promoting recovery from extramarital affairs. *Journal of Marital and Family Therapy*, 30(2), 213-231. doi: 10.1111/j.1752-0606.2004.tb01235.x
- Gündüz, B. ve Çelik, Ö. (2018). Aldatma sonrası evliliğini sürdüren kişilerde evlilik doyumu ve affetme. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 1893-1913. doi: 10.14687/jhs.v15i4.4716
- Halpern, D. ve Katz, J. E. (2017). Texting's consequences for romantic relationships: A cross-lagged analysis highlights its risks. *Computers in Human Behavior*, 71, 386–394. doi: 10.1016/j.chb.2017.01.051

- Harrison, M. A., Bealing, C. E. ve Salley, J. M. (2015). 2 TXT or not 2 TXT: College students' reports of when text messaging is social breach. *The Social Science Journal*, 52(2), 188–194. doi: 10.1016/j.soscij.2015.02.005
- He, Q., Zhao, B., Wei, H. ve Huang, F. (2022). The relationship between parental phubbing and learning burnout of elementary and secondary school students: The mediating roles of parent-child attachment and ego depletion. *Frontiers in Psychology*, 13, 963492. doi: 10.3389/fpsyg.2022.963492
- Hendrick, C. ve Hendrick, S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(2), 392–402. doi: 10.1037/0022-3514.50.2.392
- Hendrick, S. S. ve Hendrick, C. (1987). Love and sexual Attitudes, self-disclosure and sensation seeking. *Journal of Social and Personal Relationships*, 4(3), 281–297. doi: 10.1177/026540758700400303
- Hendrick, C., Hendrick, S. S. ve Dicke, A. (1998). The love attitudes scale: Short form. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(2), 147–159. doi: 10.1177/0265407598152001
- Hong, W., Liu, R. D., Ding, Y., Oei, T. P., Zhen, R. ve Jiang, S. (2019). Parents' phubbing and problematic mobile phone use: The roles of the parent–child relationship and children's self-esteem. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 22(12), 779–786. doi: 10.1089/cyber.2019.0179
- Ifinedo, P. (2016). Applying uses and gratifications theory and social influence processes to understand students' pervasive adoption of social networking sites: Perspectives from the Americas. *International Journal of Information Management*, 36(2), 192–206. doi: 10.1016/j.ijinfomgt.2015.11.007
- Jiang, Y., Lin, L. ve Hu, R. (2023). Parental phubbing and academic burnout in adolescents: The role of social anxiety and self-control. *Frontiers in Psychology*, 14, 1157209. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1157209
- Kadylak, T., Makki, T. W., Francis, J., Cotten, S. R., Rikard, R. V. ve Sah, Y. J. (2018). Disrupted copresence: Older adults' views on mobile phone use during face-to-face interactions. *Mobile Media & Communication*, 6(3), 331–349. doi:10.1177/2050157918758129

- Kalaman, S. ve Çelik, F. (2019). Türkiye'deki evli bireylerin sosyal medya kullanımlarının evlilikleri üzerine etkisi: Nitel bir araştırma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 424-453. doi: 10.26466/opus.589684
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Şahin Mızrak, B., Çulha, İ. ve Babadağ Savaş, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(2), 60-74. doi: 10.1556/2006.4.2015.005
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Şahin Mızrak, B., Çulha, İ. ve Babadağ Savaş, B. (2016). Sanal dünyanın kronolojik bağımlılığı: Sosyotelizm (phubbing). *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 3(2), 223-269. doi: 10.15805/addicta.2016.3.0013
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-ilkeler-teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kasap, F., Dolunay, A. ve Solman, A. (2018). Analysis of the mustang movie the basis of gender roles in society and representation of the woman in Turkish cinema. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 8(4), 627-646. doi: 10.7456/10804100/004
- Kaya Cicereli, L. ve Büyük, A. (2021). Evli bireylerin aldatma eğilimi ile büyülenmeci narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS– Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(42), 5230-5249. doi: 10.26466/opus.936933
- Kelly, L., Miller-Ott, A. E. ve Duran, R. L. (2019). Phubbing friends: Understanding face threats from, and responses to, friends' cell phone usage through the lens of politeness theory. *Communication Quarterly*, 1–20. doi: 10.1080/01463373.2019.1668443
- Kerkhof, P., Finkenauer, C. ve Muusses, L. D. (2011). Relational consequences of compulsive Internet use: A longitudinal study among newlyweds. *Human Communication Research*, 37(2), 147-173. doi: 10.1111/j.1468-2958.2010.01397.x
- Krasnova, H., Abramova, O., Notter, I. ve Baumann, A. (2016). Why phubbing is toxic for your relationship: Understanding the role of smartphone jealousy among “Generation Y” users. *Research Papers*. 109. Erişim adresi: http://aisel.aisnet.org/ecis2016_rp/109.

- Küçük Helvacı, F. ve Demir, M. (2021). Problem solving, social interest and love styles in romantic relationships. *Journal of Family Counseling and Education*, 6(1), 39-46. doi: 10.32568/jfce.882570
- Lee, J. A. (1977). A typology of styles of loving. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 3(2), 173–182. doi: 10.1177/014616727700300204
- Leeker, O. ve Carlozzi, A. (2012). Effects of sex, sexual orientation, infidelity expectations, and love on distress related to emotional and sexual infidelity. *Journal of Marital and Family Therapy*, 40(1), 68–91. doi: 10.1111/j.1752-0606.2012.00331.x
- Leggett, C. ve Rossouw, P. J. (2014). The impact of technology use on couple relationships: A neuropsychological perspective. *International Journal of Neuropsychotherapy*, 2(1), 44-99. doi: 10.12744/ijnpt.2014.0044-0099
- Lv, S. ve Wang, H. (2023). Cross-lagged analysis of problematic social media use and phubbing among college students. *BMC psychology*, 11(1), 39. doi: 10.1186/s40359-023-01062-0
- MacKinnon, D. P., Krull, J. L. ve Lockwood, C. M. (2000). Equivalence of the mediation, confounding and suppression effect. *Prevention science*, 1(4), 173-181. doi: 10.1023/A:1026595011371
- Martin, J. D., Blair, G. E., Nevels, R. ve Fitzpatrick, J. H. (1990). A study of the relationship of styles of loving and marital happiness. *Psychological Reports*, 66(1), 123–128. doi: 10.2466/pr0.1990.66.1.123
- Martins, A., Pereira, M., Andrade, R., Dattilio, F. M., Narciso, I. ve Canavarro, M. C. (2016). Infidelity in dating relationships: Gender-specific correlates of face-to-face and online extradyadic involvement. *Archives of Sexual Behavior*, 45(1), 193-205. doi: 10.1007/s10508-015-0576-3
- Meskó, N., Zsidó, A. N., Láng, A. ve Karádi, K. (2021). Sex and relationship differences on the Short Love Attitude Scale: Insights from the Hungarian adaptation. *Sexuality & Culture*, 25(4), 1249-1272. doi: 10.1007/s12119-021-09830-z
- McDaniel, B. T. (2019). Parent distraction with phones, reasons for use, and impacts on parenting and child outcomes: A review of the emerging research. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 1(2), 72-80. doi: 10.1002/hbe2.139

- McDaniel, B. T. ve Coyne, S. M. (2014). "Technoference": The interference of technology in couple relationships and implications for women's personal and relational well-being. *Psychology of Popular Media Culture*, 5(1), 85-98. doi: 10.1037/ppm0000065
- McDaniel, B. T., Drouin, M. ve Cravens, J. D. (2017). Do you have anything to hide? Infidelity-related behaviors on social media sites and marital satisfaction. *Computers in Human Behavior*, 66, 88-95. doi: 10.1016/j.chb.2016.09.031
- Mi, Z., Cao, W., Diao, W., Wu, M. ve Fang, X. (2023). The relationship between parental phubbing and mobile phone addiction in junior high school students: A moderated mediation model. *Frontiers in Psychology*, 14, 1593. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1117221>.
- Miller-Ott, A. E. ve Kelly, L. (2015a). Competing discourses and meaning making in talk about romantic partners' cell-phone contact with non-present others. *Communication Studies*, 67(1), 58–76. doi: 10.1080/10510974.2015.1088876
- Miller-Ott, A. ve Kelly, L. (2015b). The presence of cell phones in romantic partner face-to-face interactions: An expectancy violation theory approach. *Southern Communication Journal*, 80(4), 253-270. doi:10.1080/1041794X.2015.1055371
- Miller-Ott, A. E. ve Kelly, L. (2017). A politeness theory analysis of cell-phone usage in the presence of friends. *Communication Studies*, 68(2), 190–207. doi: 10.1080/10510974.2017.1299024
- Misra, S., Cheng, L., Genevie, J. ve Yuan, M. (2016). The iPhone effect: The quality of in-person social interactions in the presence of mobile devices. *Environment and Behavior*, 48(2), 275-298. <https://doi.org/10.1177/0013916514539755>
- Muise, A., Christofides, E. ve Desmarais, S. (2009). More information than you ever wanted: Does Facebook bring out the green-eyed monster of jealousy? *CyberPsychology & Behavior*, 12(4), 441-444. doi: 10.1089/cpb.2008.0263
- Nazir, T. ve Pişkin, M. (2016). Phubbing: A technological invasion which connected the world but disconnected humans. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(4), 175-182. Doi: 10.25215/0403
- Nezlek, J. B., Wesselmann, E. D., Wheeler, L. ve Williams, K. D. (2012). Ostracism in everyday life. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 16(2), 91–104. doi: 10.1037/a0028029

- Niu, G., Yao, L., Wu, L., Tian, Y., Xu, L. ve Sun, X. (2020). Parental phubbing and adolescent problematic mobile phone use: The role of parent-child relationship and self-control. *Children and Youth Services Review*, 116, 105247. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105247>
- Özdemir, S. (2020). Yönetici sosyotelizmi (phubbing): Bir ölçek uyarlama çalışması. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(19), 134-145. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/duibfd/issue/54251/692076>
- Özdemir, S. (2021). Sosyal ilişkilerde gelişmeleri kaçırma korkusu sosyal dışlanmayı etkiler mi? Sosyotelizmin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 64-77. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/husbdergi/issue/60365/851833>
- Özdemir, S. ve Erdem, R. (2021). Yönetici nezaketsizliği sosyal dışlanmayı nasıl etkiler: Yönetici sosyotelizmi ve yöneticiye güvenin rolü. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 6(14), 103-116. doi: 10.25204/iktisad.855534
- Parmaksız, İ. (2020). İletişimde ve ilişkilerde phubbing. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(2), 359-372. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsadergisi/issue/56373/577942>
- Parmaksız, İ. (2021). Relationships between phubbing and the five factor personality traits. *Kastamonu Education Journal*, 29(4), 32-42. doi: 10.24106/kefdergi.795620
- Parmaksız, İ. (2022). Romantik ilişkilerde modern engel: Partner sosyotelizmi (phubbing) üzerine bir derleme. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 6(11), 59-76. doi: 10.31461/ybpd.1077277
- Parus, M. S., Adu, A. ve Keraf, M. A. (2021). Phubbing behavior and quality of friendship in Faculty of Public Health, Nusa Cendana University. *Journal of Health and Behavioral Science*, 3(1), 13-23. <https://doi.org/10.35508/jhbs.v3i1.3031>.
- Pettegrew, L. S. ve Day, C. (2015). Smart phones and mediated relationships: The changing face of relational communication. *Review of Communication*, 15(2), 122-139. <https://doi.org/10.1080/15358593.2015.1044018>.
- Polat, D. (2006). *Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 186979).

- Polat, F. ve Karasu, F. (2022). Examining the correlation between phubbing and life satisfaction in adults during COVID-19 pandemic. *Bağımlılık Dergisi*, 23(2), 191-198. <https://doi.org/10.51982/bagimli.990471>.
- Poon, K. T., Jiang, Y. ve Teng, F. (2020). Putting oneself in someone's shoes: The effect of observing ostracism on physical pain, social pain, negative emotion, and self-regulation. *Personality and Individual Differences*, 166, 110217. doi: 10.1016/j.paid.2020.110217
- Przybylski, A. K. ve Weinstein, N. (2013). Can you connect with me now? How the presence of mobile communication technology influences face-to-face conversation quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(3), 237–246. <https://doi.org/10.1177/0265407512453827>.
- Roberts, J. A. ve David, M. E. (2016). My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. *Computers in Human Behavior*, 54, 134–141. doi: 10.1016/j.chb.2015.07.058
- Roberts, J. A. ve David, M. E. (2017). Put down your phone and listen to me: How boss phubbing undermines the psychological conditions necessary for employee engagement. *Computers in Human Behavior*, 75, 206–217. doi: 10.1016/j.chb.2017.05.021
- Roberts, J. A. ve David, M. E. (2022). Partner phubbing as a social allergen: Support for a dual process model. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2022, 1-11. <https://doi.org/10.1155/2022/6432445>
- Rubin, Z. (1970). Measurement of romantic love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 16(2), 265–273. doi: 10.1037/h0029841
- Rudert, S. C., Janke, S. ve Greifeneder, R. (2020). The experience of ostracism over the adult life span. *Developmental Psychology*, 56(10), 1999–2012. <https://doi.org/10.1037/dev0001096>
- Salman, N., Karaaziz, M. ve Keskindağ, B. (2018). Examining relationships between marital adjustment, tendency for conflict and cheating among married couples. *Journal of the International Scientific Researches*, 3(2), 377-388. <http://dx.doi.org/10.21733/ibad.397643>

- Schokkenbroek, J. M., Hardyns, W. ve Ponnet, K. (2022). Phubbed and curious: The relation between partner phubbing and electronic partner surveillance. *Computers in Human Behavior*, 137(5), 107425. doi: 10.1016/j.chb.2022.107425
- Schützwohl, A. (2006). Sex differences in jealousy: Information search and cognitive preoccupation. *Personality and Individual Differences*, 40(2), 285–292. doi: 10.1016/j.paid.2005.06.024
- Sepetçi, P., Özdemir, S. ve Sever, M. (2021). Canım sıkılıyor! Can sıkıntısı, sosyotelizm ve gelişmeleri kaçırma korkusu. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 26-36. <https://doi.org/10.55044/meusbd.962572>.
- Shaw, J. (1997). Treatment rationale for internet infidelity. *Journal of Sex Education and Therapy*, 22(1), 29–34. doi: 10.1080/01614576.1997.11074168
- Sprecher, S., Regan, P. C. ve McKinney, K. (1998). Beliefs about the outcomes of extramarital sexual relationships as a function of the gender of the “cheating spouse”. *Sex Roles*, 38(3-4), 301–311. doi: 10.1023/A:1018793302286
- Srivastava, L. (2005). Mobile phones and the evolution of social behaviour. *Behaviour & Information Technology*, 24(2), 111–129. doi: 10.1080/01449290512331321910
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119–135. doi: 10.1037/0033-295x.93.2.119
- Stevic, A. ve Matthes, J. (2023). Co-present smartphone use, friendship satisfaction, and social isolation: The role of coping strategies. *Computers in Human Behavior*, 149, 107960. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.107960>
- Sun, J. ve Samp, J. A. (2022). ‘Phubbing is happening to you’: Examining predictors and effects of phubbing behaviour in friendships. *Behaviour & Information Technology*, 41(12), 2691-2704. doi: 10.1080/0144929x.2021.1943711
- Sun, J. ve Yoon, D. (2023). Not my fault to phub friends! Individual, social, and technological influences on phubbing and its consequences. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2023. <https://doi.org/10.1155/2023/4059010>.
- Şahin Sarkın, D. B. ve Parlak, S. (2020). Aşka ilişkin tutumların yakın ilişkilerde yaşantıları yordayıcılığının incelenmesi. *Education Sciences*, 15(3), 63-72. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsaedu/issue/56217/737096>

- Thomas, T. T., Carnelley, K. B. ve Hart, C. M. (2022). Phubbing in romantic relationships and retaliation: A daily diary study. *Computers in Human Behavior*, 137, 107398. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107398>.
- Türk, E. G. ve Demirli Yıldız, A. (2017). Aşk biçemleri, ilişki doyumu ve yalnızlık: Üniversite öğrencileri üzerine bir çalışma. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 7(48), 97-109. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/41239/498110>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). Türkiye Aile Yapısı Araştırması. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813>
- Uğur, N. G. ve Koç, T. (2015). Time for digital detox: Misuse of mobile technology and phubbing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 1022-1031. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.06.491>.
- Utz, S. ve Beukeboom, C. J. (2011). The role of social network sites in romantic relationships: Effects on jealousy and relationship happiness. *Journal of Computer Mediated Communication*, 16(4), 511-527. doi: 10.1111/j.1083-6101.2011.01552.x
- Uzun Özer, B. ve Tezer, E. (2008). Aşka ilişkin tutum biçimlerinin olumlu ve olumsuz duyguları yordayıcılığı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(30), 19-29. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21450/229631>
- Vanden Abeele, M. M. P., Antheunis, M. L. ve Schouten, A. P. (2016). The effect of mobile messaging during a conversation on impression formation and interaction quality. *Computers in Human Behavior*, 62, 562-569. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.04.005>.
- Wang, X., Xie, X., Wang, Y., Wang, P. ve Lei, L. (2017). Partner phubbing and depression among married Chinese adults: The roles of relationship satisfaction and relationship length. *Personality and Individual Differences*, 110, 12-17. doi: 10.1016/j.paid.2017.01.014
- Wang, X., Zhao, F. ve Lei, L. (2019). Partner phubbing and relationship satisfaction: Self esteem and marital status as moderators. *Current Psychology*, 40(1), 3365-3375. doi: 10.1007/s12144-019-00275-0

- Ward, J. ve Voracek, M. (2004). Evolutionary and social cognitive explanations of sex differences in romantic jealousy. *Australian Journal of Psychology*, 56(3), 165–171. doi: 10.1080/00049530412331283381
- Weil, M. W. (1975). Extramarital relationships: A reappraisal. *Journal of Clinical Psychology*, 31(4), 723-725. doi: 10.1002/1097-4679(197510)31:4<723::aid-jclp2270310437>3.0.co;2-3
- Williams, K. D. (1997). Social ostracism. *Aversive Interpersonal Behaviors*, 133–170. doi: 10.1007/978-1-4757-9354-3_7
- Williams, K. D. (2009). Chapter 6 ostracism: A temporal need-threat model. *Advances in Experimental Social Psychology*, 41, 275–314. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)00406-1](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)00406-1).
- Xie, X., Chen, W., Zhu, X. ve He, D. (2019). Parents' phubbing increases adolescents' mobile phone addiction: Roles of parent-child attachment, deviant peers, and gender. *Children and Youth Services Review*, 105, 104426. doi: 10.1016/j.childyouth.2019.104426
- Xie, X. ve Xie, J. (2020). Parental phubbing accelerates depression in late childhood and adolescence: A two-path model. *Journal of Adolescence*, 78, 43–52. doi: 10.1016/j.adolescence.2019.12.004
- Xu, X.-P., Liu, Q.-Q., Li, Z.-H. ve Yang, W.-X. (2022). The mediating role of loneliness and the moderating role of gender between peer phubbing and adolescent mobile social media addiction. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(16), 10176. <https://doi.org/10.3390/ijerph191610176>.
- Yam, F. C. ve İlhan, T. (2020). Modern çağın bütünsel teknolojik bağımlılığı: Phubbing. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1), 1-15. doi: 10.18863/pgy.551299
- Yeniçeri, Z. ve Kökdemir, D. (2006). University students' perceptions of, and explanations for, infidelity: The development of the Infidelity Questionnaire (INFQ). *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 34(6), 639-650. doi: 10.2224/sbp.2006.34.6.639
- Yousaf, S., Rasheed, M. I., Kaur, P., Islam, N. ve Dhir, A. (2022). The dark side of phubbing in the workplace: Investigating the role of intrinsic motivation and the use of

enterprise social media (ESM) in a cross-cultural setting. *Journal of Business Research*, 143, 81-93. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.01.043>

Zhan, S., Shrestha, S. ve Zhong, N. (2022). Romantic relationship satisfaction and phubbing: The role of loneliness and empathy. *Frontiers in Psychology*, 13, 967339. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.967339>.

Zhao, J., Ye, B. ve Yu, L. (2021). Peer phubbing and Chinese college students' smartphone addiction during COVID-19 pandemic: The mediating role of boredom proneness and the moderating role of refusal self-efficacy. *Psychology Research and Behavior Management*, 14, 1725-1736. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S335407>.

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Onay Belgesi

KARAR

14. Özge PİŞKET'in “ Partner Sosyotelizmi ile Aşk Biçimleri ve Aldatma Eğilimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ” başlıklı çalışması görüşmeye açıldı.

Yapılan görüşmeler sonunda Özge PİŞKET'in “ Partner Sosyotelizmi ile Aşk Biçimleri ve Aldatma Eğilimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ” başlıklı çalışmasının Etik açıdan **uygun** olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Ek 2. Aldatma Eğilimi Ölçeği

Aldatma Eğilimi Ölçeği

1) Eşimle iletişim çatışması yaşadığım dönemlerde, beni anlayacak bir partner isterim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

2) Eşimle düzenli aralıklarla cinsel ilişkiye giremediğimde (iş seyahatleri vs.), bu dönemlerde başkasıyla birlikte olmayı deneyebilirim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

3) Zaman zaman, beni daha mutlu edebilecek bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

4) Eşimden aldığım cinsel doyum düşük olsa da, başkasıyla birlikte olmayı düşünmem.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

5) Evliliğimi artık kurtaramayacağımı hissettiğimde (her şeye rağmen devam edecek ya da boşanmayla sonuçlanacak), hayatımda başka birinin olması için açık kapı bırakırım.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

6) Eşim kendine ayrı bir sosyal çevre edinip onlarla yoğun bir ilişki içine girdiğinde; ben de ortak ilgilerimizi, hobilerimizi paylaşacağım bir partnerle vakit geçirmeyi deneyebilirim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

7) Eşimden daha güzel/yakışıklı, çekici bir partnerle birlikte olmayı da düşünürüm.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

8) Giderek eşime olan sadakatim azalıyor.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

9) Evliliğimdeki romantizm bitse de, bunu bir başkasıyla gidermeyi düşünmem.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

10) Eşimden başka bir partneri düşünmek bile kendimi suçlu hissetmeme neden olur.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

11) Sevgi, anlayış ve desteğe ihtiyacım olduğunda; yine de bu isteğime eşimden başka bir partnerin karşılık vereceğine inanmıyorum.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

12) Eşimle yaşayamadığım fantezileri gerçekleştirebileceğim bir teklif aldığımda, bunu değerlendirebilirim

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

13) Eşimin kıskanç davranışları, başka bir partnere yönelmeme neden olabilir.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

14) Salt farklı bir heyecan yaşamak için, eşimden başkasıyla birlikte olmam.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

15) Tek eşlilik bana göre değil

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

16) Eşimden ayrılmayı düşünsem de, başka biriyle birlikte olmam.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

17) Evliliğimdeki mutsuzluğun, başkasıyla birlikte olmama neden olacağını sanmıyorum.

18) Eşimin fiziksel çekiciliği azalsa da, başka bir insanı çekici olduğu için tercih etmem.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

19) Eşimin yoğun ilgisi, beni başka bir partnere itebilir.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

20) Eşimle anlaşamam da “keşke başka biriyle evli olsaydım” diye düşünmem.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

21) Eşim bakımsız olduğunda, bakımlı ve hoş biriyle birlikte olmayı isterim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

22) Eşim karı-koca rolünü, ana-baba rolünün arkasına atarsa başkasıyla birlikte olabilirim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

23) Evliliğimi hiçbir koşulda riske atmam

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

24) Eşimin başka biriyle birlikte olduğunu öğrensem, ben de bir başkasıyla birlikte olmayı denerim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

25) İlişkimiz rutinleştiğinde yeni heyecanlar yaşamak için başkasıyla birlikte olabilirim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

26) Elimde olmadan, salt ortamın uygun olması nedeniyle; başkasıyla birlikte olabilirim.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

27) Eşim bana zaman ayırmasa da, hayatıma başka bir partneri almayı düşünmem.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

28) Karşımdaki insan istedi diye, onunla birlikte olmam.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

29) Eşim başkasıyla birlikte olmamı hak ediyor.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

30) Eşim geçici cinsel işlev bozukluğu yaşarsa, cinsel ilişki için bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.

Tamamen Katılıyorum () Katılıyorum () Kararsızım () Katılmıyorum () Kesinlikle Katılmıyorum ()

Ek 3. Partner Phubbing Ölçeği

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz ve sizin için en uygun seçeneği işaretleyiniz.

1. Partnerimle sıradan bir yemekte vakit geçirirken, partnerim cep telefonunu çıkarır ve kontrol eder.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
2. Birlikteyken, partnerim cep telefonunu görebileceği bir yere koyar.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
3. Partnerim, yanımdayken cep telefonunu elinde tutar.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
4. Bir konuşmanın ortasında bile olsak, partnerim telefonu çalsa ya da bir uyarı sesi gelse konuşmayı böler ve telefonuna bakar.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
5. Benimle konuşurken partnerim arada göz ucuyla telefonuna bakar.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
6. Partnerimle birlikte geçirebildiğimiz serbest zamanlarımızda, partnerim cep telefonunu kullanır.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
7. Partnerim, benimle konuşurken cep telefonunu kullanmaz.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
8. Birlikte dışarı çıktığımızda, partnerim cep telefonunu kullanır.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()
9. Sohbetimiz tıkanıldığında, partnerim cep telefonunu kullanır.
Asla () Nadiren () Bazen () Sık Sık () Her zaman ()

Ek 4. Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form

Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form

Sizden genel olarak, birlikte olduğunuz kişiyi düşünerek her ifadeyi değerlendirmeniz istenmektedir. Lütfen her ifadeyi dikkatle okuyup ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne derece yansıttığını, her ifadenin karşısında bulunan ve sizin için en uygun olan boşluğu işaretleyin.

	Kesinlikle yanlış	Yanlış	Kararsızım	Doğru	Kesinli doğru
1. Birlikte olduğum kişi bana ilgi göstermediğinde, kendimi baştan aşağıya hasta hissederim.					
2. Birlikte olduğum kişi diğer insanlarla yaptığım bazı şeyleri bilseydi, bozulurdu.					
3. Onun benimle ilgili bilmediği şeylerin onu incitmeyeceğine inanıyorum.					
4. Birlikte olduğum kişi için her şeye katlanırım.					
5. Birlikte olduğum kişiyi seğerken göz önünde bulundurduğum temel şey, ailem üzerinde nasıl bir etki bırakacağıdır.					
6. Birlikte olduğum kişinin başka biriyle de birlikte olduğundan kuşkulanırsam, rahat edemem.					
7. Arkadaşlığımız zamanla aşka dönüştü.					
8. Birlikte olduğum kişi ve ben fiziksel olarak tam bir uyum içerisindeyiz.					
9. Birlikte olduğum kişinin mutluluğunu kendi mutluluğumun önüne koymadıkça mutlu olamam.					
10. Ona aşık olduğumdan beri başka herhangi bir şey üzerinde yoğunlaşmakta güçlük çekiyorum.					
11. Birlikte olduğum kişiyi seğerken dikkate aldığım faktörlerden biri, mesleki yaşamım üzerinde nasıl bir etkisi olacağı idi.					
12. Birlikte olduğum kişi ideal fiziksel güzellik/ yakışıklılık standartlarıma uygun.					
13. Birlikte olduğum kişinin isteklerini yerine getirebilmesi için genellikle kendi isteklerimden özveride bulanmaya hazırım.					
14. Aşk ilişkimiz iyi bir arkadaşlıktan doğduğu için çok doyum vericidir.					
15. Birlikte olduğum kişi bir süre bana ilgi göstermezse bazen ilgisini tekrar çekmek için aptalca şeyler yaparım.					
16. Birbirimizi gerçekten anlıyoruz.					
17. Birlikte olduğum kişi ve çok sayıda başkasıyla 'aşk oyunu' oynamaktan hoşlanırım.					
18. Birlikte olduğum kişiyle yoğun bir ilişkiye girmeden önce çocuk sahibi olmamız durumunda onun kalıtsal özellikleri ile benimkinin ne kadar uyumlu olduğunu bulmaya çalışırım.					
19. Bazen onun öteki sevgilileri hakkında bilgi edinmesini engellemek zorunda kalırım.					
20. Birlikte olduğum kişiyi seğerken en önemli faktör, onun iyi bir anababa olup olamayacağı idi.					

21. Birlikte olduğum kişiye acı çektirmektense kendim acı çekmeyi tercih ederim.					
22. Uzun süreli bir arkadaşlıktan doğduğu için aşkımız aşkların en iyisidir.					
23. Birbirimiz için yaratıldığımızı düşünüyorum.					
24. Aşkımız gizemli, mistik bir duygu değil, gerçek bir arkadaşlıktır.					